

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1963

N:o 40—44

- Innehåll:** N:o 40. Byggnadsförordning för landskapet Åland.
N:o 41. Landskapsförordning angående ändring av folkskolförordningen för landskapet Åland.
N:o 42. Landskapsförordning om sysselsättning.
N:o 43. Landskapsförordning om arbetslöshetsersättning.
N:o 44. Landskapsförordning om byggnaders brandsäkerhet.

N:o 40.

BYGGNADSFÖRORDNING för landskapet Åland.

Utfärdad, efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande,
den 12 juni 1963.

Med stöd av 1 § 3 mom. samt 26 och 146 §§
landskapslagen den 22 december 1959 om reg-
lering av byggnadsverksamheten (29/59) stad-
gas:

I avdelningen

GEMENSAMMA STADGANDEN

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §.

Vid byggnadsverksamhet skola stadgandena
i denna förordning lända till efterrättelse.

I denna förordning avses med byggnadsla-
gen landskapslagen den 22 december 1959 om
reglering av byggnadsverksamheten (29/59).

2 §.

Landskapsstyrelsen skall vid handhavandet
av byggnadsförvaltningen

1) tillse, att byggnadsplan och byggnadsord-
ning uppgöras för område inom landskom-

mun, för vilket sådana enligt 94 § 1 mom.
och 11 § 2 mom. byggnadslagen skola upp-
göras;

2) vidtaga åtgärder för uppgörande av re-
gionplan för område, för vilket sådan befinnes
nödig;

3) då anledning förefinnes, vidtaga åtgär-
der för ändring och upphävande av bygg-
nadsplan, byggnadsordning eller av land-
skapsstyrelsen utfärdade andra bestämmelser
om byggande;

4) övervaka, att gällande författningar
samt byggnadsordningar ävensom fastställda
regionplaner, generalplaner, stadsplaner,
byggnadsplaner, tomtindelningar och andra
bestämmelser om byggande iakttagas; samt

5) tillse, att magistraten i Mariehamn,
byggnadsnämnder och andra lokala myndig-
heter, som äga taga befattning med byggan-
de och planläggning av områden, fullgöra
sina åligganden.

På landskapsstyrelsen ankommer att till-
handagå kommunerna med råd i angelägen-
heter, som gälla planering av tätbebyggelse.

3 §.

Byggnadslov må icke i strid med stadgandet i 5 § byggnadslagen beviljas för uppförande av nybyggnad, då fråga är om tätbebyggelse på område, som icke har gällande stadsplan eller byggnadsplan, såvida ej i 2 mom. sagda paragraf avsett undantag medgivits.

4 §.

Landskapsstyrelsen skall höra vederbörande kommun och, om det befinner sig nödigt, även grannkommun, innan i 5 § byggnadslagen stadgat undantag från förbud att använda mark för tätbebyggelse medgives. Har ansökan inlämnats till kommuns styrelse, skall denna vidarebefordra ansökningsen och kommunens utlåtande i saken till landskapsstyrelsen.

5 §.

Stadsstyrelsen i Mariehamn bör vid ledningen av den allmänna planeringen av byggandet och planläggningen av områden i staden:

1) följa med byggnadsverksamheten och utvecklingen av bostadsförhållandena samt låta verkställa nödiga utredningar för den framtida planläggningen av stadsområdet och jämväl giva akt på bosättningens utveckling utanför detsamma;

2) vid behov vidtaga åtgärder för utarbetande och ändring av generalplan;

3) draga försorg om att stadsplan uppgöres för område, för vilket sådan med beaktande av stadens utveckling bör uppgöras;

4) vid behov vidtaga åtgärder för ändring av stadsplan;

5) draga försorg om uppgörande och ändring av tomtindelning;

6) ombesörja uppgörande av byggnadsordning och nödiga ändringar däri;

7) då skäl därtill föreligga, vidtaga åtgärder för upphävande av plan eller tomtindelning; samt

8) verka för främjande och utvecklande av byggnadsverksamheten.

6 §.

Kommunalstyrelse bör vid ledningen av den allmänna planeringen av byggandet och planläggningen av områden:

1) följa med byggnadsverksamheten och

utvecklingen av bostadsförhållandena i kommunen;

2) vidtaga erforderliga åtgärder för uppgörande, ändring och upphävande av i byggnadslagen avsedda planer;

3) vid behov vidtaga åtgärder för utarbetande och ändring av byggnadsordning; samt

4) verka för främjande och utvecklande av byggnadsverksamheten.

7 §.

Magistraten i Mariehamn skall övervaka, att gällande stadganden och bestämmelser om byggnadsverksamheten iakttagas, samt utföra de åligganden, som enligt dessa ankomma på magistraten.

På magistraten ankommer därjämte:

1) att till landskapsstyrelsen, stadsfullmäktige och stadsstyrelsen avgiva utlåtanden i ronden rörande byggnadsverksamheten; och

2) att i fall av förseelse vidtaga åtgärder för väckande av åtal samt, ifall omständigheterna det påkalla, mot tredskande tillämpa stadgade tvångsmedel.

Vid behov äger magistraten rätt att kalla sakkunniga att biträda vid behandlingen av ärende. Angående magistratens sammansättning vid behandlingen av stadsplane- och byggnadsärenden är särskilt stadgat. Magistraten äger rätt att uppdraga åt en eller flera av sina medlemmar att handhava de åligganden, som hänföra sig till byggnadsövervakningen. Finnes i staden byggnadsinspektör, bestämmes i byggnadsordningen angående på honom ankommande byggnadsövervakning.

Företrädare för stadens stadsplane-, byggnads-, mätnings-, brand- och hälsovårdsmyndigheter skall på kallelse infinna sig vid magistratens sammanträde, då stadsplane- eller byggnadsärende behandlas, och äger på begäran få sin åsikt antecknad i protokollet.

8 §.

Byggnadsnämnd är beslutför, då ordföranden eller viceordföranden och minst två andra medlemmar äro närvarande.

Byggnadsnämnd skall hava av kommunalfullmäktige fastställd instruktion.

9 §.

Angående sammankallande av byggnadsnämnd bestämmes i instruktionen. Byggnadsnämnd skall jämväl sammankomma, då landskapsstyrelsen så förordnar.

Den ordinarie tiden och platsen för byggnadsnämndens sammanträden skall kungöras såsom kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen. På samma sätt skall medelas, var ansökningar till byggnadsnämnden skola inlämnas.

10 §.

Byggnadsnämnd skall följa med byggnadsverksamheten och tillse, att gällande stadganden och bestämmelser om byggnadsverksamheten iakttagas samt utföra de åligganden, som enligt dessa ankomma på byggnadsnämnd.

På byggnadsnämnd ankommer därjämte:

1) att behandla och avgöra ansökningar om byggnadslov, granska ritningar och andra handlingar, som beröra byggnadsföretag, samt verkställa nödiga syner;

2) att vid behov uppdraga åt en eller flera av sina medlemmar att handhava till byggnadsövervakningen hörande åligganden; finnes i kommun byggnadsinspektör bestämmes i byggnadsordningen angående på honom ankommande byggnadsövervakning;

3) att i fall av förseelse vidtaga åtgärder för väckande av åtal samt, där omständigheterna det påkalla, mot tredskande tillämpa stadgade tvångsmedel eller hos landskapsstyrelsen hemställa om tillämpning av sådana;

4) att hos landskapsstyrelsen och de kommunala myndigheterna göra framställningar, som föranledas av byggnadsverksamheten;

5) att föra förteckning över de försäljningar av byggnadsområden, som avses i 118 § byggnadslagen; samt

6) att draga försorg om övervakningen av den byggnadsverksamhet, som understödes enligt jorddispositionslagstiftningen och annan kolonisationslagstiftning, såsom därom är stadgat.

11 §.

Landskapsstyrelsen eller, vid inlösen för statens behov, länsstyrelsen skall efter att hava förordnat ordförande och övriga medlemmar samt ersättare i inlösningskommission, som avses i 60 § byggnadslagen, till vederbörande kommuns styrelse anmäla inlösningskommissionens sammansättning.

2 kap.

Byggnadsordning

12 §.

Innan förslag till byggnadsordning i Mariehamn antages, skall det offentligen framläggas till påseende under 30 dagar. Härom skall kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden. Anmärkningar mot förslaget skola göras skriftligen hos stadsstyrelsen inom den tid, under vilken förslaget är framlagt till påseende. Över förslaget skall utlåtande inhämtas av magistraten, hälsovårdsnämnden och brandnämnden.

Då beslut om antagande av byggnadsordning insändes för fastställelse, skola framställda anmärkningar fogas vid handlingarna, såframt de icke intagits i protokollet eller däri blivit tillräckligt utförligt återgivna.

Fastställelse av byggnadsordning skall av stadsstyrelsen bringas till allmän kännedom i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden, varvid även skall nämnas, var byggnadsordningen finnes framlagd till påseende.

Vad ovan är stadgat äger tillämpning även vid ändring av byggnadsordning.

13 §.

Innan landskapsstyrelsen utfärdar byggnadsordning för område i landskommun, skall förslaget vara offentligen framlagt till påseende under minst 30 dagar. Härom skall kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen. Anmärkningar mot förslaget skola göras skriftligen hos kommunalstyrelsen inom den tid, under vilket förslaget är framlagt till påseende. Över förslaget skall utlåtande inhämtas av byggnads-, hälsovårds- och brandnämnden. Kommunalstyrelsen skall befordra anmärkningarna och utlåtandena jämte sitt eget utlåtande till landskapsstyrelsen.

Utfärdandet av byggnadsordning skall på åtgärd av kommunen bringas till allmän kännedom i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen, varvid även skall nämnas, var byggnadsordningen finnes framlagd till påseende.

Vad ovan är stadgat äger tillämpning även vid ändring av byggnadsordning.

14 §.

Byggnadsordning skall vara tillgänglig för allmänheten till skäligen pris.

15 §.

Byggnadsordning skall upptaga bestämmelser om byggnadsrätt och byggnaders avstånd från varandra och från tomtgräns.

16 §.

Stadgandena i byggnadsordning skola lända till efterrättelse, såframt ej annat är föreskrivet i stadsplan, byggnadsplan eller generalplan.

3 kap.

Regionplan

17 §.

Regionplan omfattar beskrivning och kartor. I beskrivningen bör ingå motivering och för bedömningen av planen nödig utredning. Regionplan skall uppgöras med begagnande av tillgängligt kartmaterial och med beaktande av kartans ändamål, om möjligt i skala 1:20.000 eller i större skala.

18 §.

Vid uppgörande av regionplan skall rådpilgning ägar rum med de myndigheter, vilkas förvaltningsgrenar beröras av regionplansförslaget, samt efter behov överläggningar äga rum med de kommuner samt närings-, kultur- och industriinrättningar, vilkas intresse beröres av förslaget, och tillfälle beredas dem att inkomma med utlåtande i saken.

19 §.

Över förslag till regionplan skall regionplansförbundets styrelse inbegära utlåtande av de myndigheter, vilkas förvaltningsgrenar regionplanen anses beröra, och av de kommuner, som planen angår.

Innan förslaget förelägges förbundsfullmäktige, skall detsamma på förbundsstyrelsens åtgärd i alla av förslaget berörda kommuner offentligen framläggas till påseende under en tid av 30 dagar, inom vilken tid anmärkningar mot förslaget skola framställas hos förbundsstyrelsen. Förslagets fram-

läggande till påseende skall därförinnan i förenämnda kommuner kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöra i vederbörande kommun.

20 §.

Sedan förbundsfullmäktige godkänt förslaget till regionplan, skall förbundsstyrelsen ofördröjligen översända förslaget i tvenne exemplar jämte eget utlåtande till länsstyrelsen, som, sedan beslutet vunnit laga kraft, med bevis därom skall översända handlingarna i ärendet till landskapsstyrelsen.

21 §.

Sedan landskapsstyrelsens fastställelse av regionplanen vunnit laga kraft, skall densamma på åtgärd av förbundsstyrelsen ofördröjligen kungöras i de av planen berörda kommunerna i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen. Regionplan skall vara tillgänglig för allmänheten till skäligen pris.

Regionplan skall på åtgärd av förbundsstyrelsen tillställas av planen berörd kommun och byggnadsnämnd samt magistraten i Mariehamn, byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, lantmäteristyrelsen, länsstyrelsen i landskapet Åland samt rikspaneringsbyrån.

22 §.

Vad ovan är stadgat gäller i tillämpliga delar även vid ändring av regionplan.

23 §.

Såsom kostnader, vilka avses i 26 § byggnadslagen anses sådana direkta utgifter för anskaffning av undersökningsmaterial, för utredningar och undersökningar ävensom för planens utarbetande, vilka äro av nöden för arbetet med beaktande av landskapsstyrelsens beslut om planens uppgörande.

Såsom i 1 mom. avsedda kostnader beaktas utgifter, vilka gälla arbete, som utförts efter det regionplansförbund bildats. På synnerliga skäl må beaktas även efter regionplansförbundets bildande erlagd utgift, som gäller före förbundets bildande utfört arbete.

Sedan regionplansförbund bildats, skall förbundet företaga en ungefärlig beräkning av ovan i 1 mom. nämnda kostnader och upp-

göra detaljerad kostnadsberäkning för högst tre år i sänder samt översända dessa beräkningar till landskapsstyrelsen för godkännande. Landskapets andel i kostnaderna skall sökas hos landskapsstyrelsen för varje kalenderår före utgången av följande mars månad.

II Avdelningen

STADGANDEN RÖRANDE MARIEHAMN

4 kap.

Generalplan

24 §.

Generalplan skall, med beaktande av de lokala förhållandena, stadens framtida utveckling och planeringen av grannområdena, ange huvuddragen av stadsområdets utnyttjande för olika ändamål, såsom:

- 1) de viktigaste trafiklederna;
- 2) för bebyggelse avsedda områden, såsom olika bostadsområden, industri- och upplagsområden samt områden för allmänna byggnader;
- 3) områden för lant- och skogsbruk; samt
- 4) områden för andra allmänna behov, såsom för rekreations-, trafik-, faro- och specialområden.

25 §.

Förslag till generalplan, innefattande på undersökning grundad beskrivning och karta samt, om det befinnes nödigt, generalplansbestämmelser, skall uppgöras av sakkunnig.

På kartan skola gränserna för generalplansområdet och de för olika ändamål avsatta områdena angivas. Kartan skall uppgöras i sådan skala, att de för olika ändamål avsatta områdena tydligt framgå.

Beskrivning över generalplan skall innefatta motivering samt utredning om stadens utveckling, om behovet av tomt-, rekreations- och andra områden, om grundförhållandena i nödig utsträckning, om vattenförsörjnings- och avloppsmöjligheterna samt om möjligheterna att avlägsna den olägenhet avloppsvatten kan förorsaka ävensom utredning om andra omständigheter, som kan anses vara av nöden för bedömning av planen.

26 §.

Vid uppgörandet av förslag till generalplan böra stadens myndigheter efter behov rådgöra med de myndigheter, vilkas förvaltningsområden generalplanen berör.

27 §.

Förslag till generalplan skall vara offentligen framlagt till påseende under minst 30 dagar. Härom skall kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden. Inom den tid, under vilken förslaget är framlagt till påseende, må anmärkningar mot detsamma göras skriftligen hos stadsstyrelsen.

28 §.

Då beslut om antagande av generalplan insändes för fastställelse, skola framställda anmärkningar fogas vid handlingarna, såfram de icke intagits i protokollet eller däri blivit tillräckligt utförligt återgivna.

Fastställelse av generalplan skall på åtgärd av stadsstyrelsen bringas till allmän kännedom i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden.

29 §.

Vad i detta kapitel är stadgat gäller i tillämpliga delar även vid ändring av generalplan.

5 kap.

Stadsplan

30 §.

Stadsplanen skall uppgöras så, att stadens framtida utveckling blir tillbörligen beaktad och tillräckliga områden avsatta för olika ändamål. Har staden generalplan, skall stadsplanen såvitt möjligt uppgöras enligt principerna i generalplanen.

Vid uppgörandet av stadsplan skola följande omständigheter ägnas särskild uppmärksamhet:

1) att olika delar av staden i mån av möjlighet utnyttjas för ändamål, för vilka de med hänsyn till läge, terrängförhållanden, grundförhållanden och övriga omständigheter äro bäst lämpade;

2) att bestående fastighetsgränser och servitut samt vägar ävensom sådana omständigheter, vilka kunna underlätta stadsplanens

förverkligande, i mån av möjlighet beaktas;

3) att terrängförhållanden och grundförhållanden ävensom vattenförsörjning- och avloppsmöjligheterna beaktas;

4) att behandlingen av avfall, avlopps- och avfallsvatten ordnas;

5) att bostadsområdena placeras ändamålsenligt samt medelst parker, skyddsområden eller andra anordningar hållas skilda från industri- och upplagsområden;

6) att befolkningskyddssynpunkterna beaktas;

7) att möjligheten att effektivt hindra spridning av brand beaktas;

8) att torg, parker, områden för lek, idrott och bad ävensom andra områden, ägnade att öka trevnaden planeras i olika delar av stadsplaneområdet i nödig utsträckning;

9) att byggnadskvarteren anordnas så, att de ändamålsenligt kunna indelas i tomter och bebyggas;

10) att goda naturliga ljusförhållanden eftersträvas vid byggnaders placering;

11) att områden för allmänna byggnader i tillräcklig utsträckning reserveras;

12) att ändamålsenliga trafikleder för såväl stadens inre trafik som fjärrtrafiken planeras;

13) att gods- och resandetrafikens behov beaktas;

14) att gata eller väg planeras med beaktande av trafikbehovet, trafiksäkerheten, god anslutning till annan trafikled samt trafikens framtida utveckling;

15) att trafiksäkerheten beaktas vid byggnaders placering;

16) att avståndet mellan byggnaderna på ömse sidor av gata i allmänhet skall vara minst 14 och gatumarkens bredd minst 8 meter;

17) att allmänna parkeringsplatser anordnas i tillräcklig utsträckning samt att nödigt antal privata bilplatser finnes;

18) att historiskt, kulturhistoriskt eller arkitektoniskt värdefulla byggnader samt på grund av utsikten, läget, växtligheten eller säregna naturförhållanden värdefulla platser skyddas och bevaras, såvida icke tvingande skäl annat föranleda; samt

19) att ett ändamålsenligt och lämpligt utnyttjande av planlagt område i allmänhet främjas.

31 §.

I stadsplanebestämmelser må intagas er-

forderliga föreskrifter om bebyggande och utnyttjande av byggnadskvarter, såsom bestämmelser om

1) utnyttjandet av byggnadskvarter för bostads- eller industriändamål, för affärlivets behov eller för annat ändamål av visst slag;

2) byggnadsgränser, tomts byggnadsyta och byggnadernas läge;

3) byggnadstätheten samt det högsta antalet byggnader och lägenheter, som må uppföras på tomt;

4) antalet våningar och byggnadernas höjd;

5) byggnadsmaterial, byggnaders fasader och tak;

6) gårdsplan och anläggande av för flera gårdar gemensamma gårdsplaner;

7) skyldighet att hålla plantering på tomtmark;

8) byggande under jordytan;

9) reservering av plats för tunnel och andra utrymmen under tomt;

10) förbud att anordna utfartsväg till viss gatumark;

11) anordnande av genomfartsöppning i byggnad och avsättande av område för trafik till annan tomt eller för allmän trafik;

12) placering av fönster i vägg i byggnad vid gränsen till granntomt;

13) dragande av ledningar genom tomt;

14) stängsel och förbud mot uppsättning av stängsel; samt

15) inrättande av bilplatser och lastningsplatser för bilar på tomt.

Gälla stadsplanebestämmelser bebyggd stadsdel, skall nödig uppmärksamhet ägnas redan förefintliga byggnader.

32 §.

Stadsplanebestämmelser må utfärdas om användningen även av andra områden än byggnadskvarter, såsom bestämmelser om:

1) utnyttjandet av utrymme under eller över markens plan;

2) trafikledskorsningar i skilda plan eller om ledande av allmän trafik genom trafik- eller faroområde;

3) byggandet av tunnel eller bro;

4) bevarande eller reglering av vattenområde och skyddande av allmän vattentäkt;

5) anordnande av rekreations-, trafik-, faro- eller specialområde och om byggandet på sådana områden.

33 §.

På rekreations-, trafik-, färo- och specialområde må endast uppföras byggnad, som är lämplig med hänsyn till ändamålet med området.

På rekreations- och specialområde i stadsplan utmärkt byggnadsyta anger endast byggnadens ungefärliga plats.

Fastställelse av stadsplan gäller icke den inre regleringen av rekreations-, trafik-, färo- och specialområde, såframt icke stadsplanebestämmelse därom finnes.

34 §.

I stadsplan skola angivas namnen på stadsdelarna, byggnadskvarterens namn eller nummer, gatornas namn samt vid behov namnen på parker, torg och andra områden.

35 §.

Stadsplan skall utarbetas av fackman på för ändamålet lämplig karta i skala 1:2000 eller större skala.

Då det för bedömande av stadsplan befinnes nödvändigt, skola höjdförhållandena för gator, torg och andra allmänna områden samt kvarter eller del därav utredas.

På stadsplanekartan skola stadsplanebestämmelserna antecknas.

36 §.

I samband med stadsplanen skall utarbetas beskrivning, som innefattar motivering för förslaget ävensom utredning om vattenförsörjnings- och avloppsmöjligheterna samt grundförhållandena.

Av utredningen bör framgå huru avloppssystemet, avloppens läge och utmynningsplatser planerats samt huru olägenheterna av avloppsvattnet skola avlägsnas.

37 §.

Förslag till stadsplan skall på åtgärd av stadsstyrelsen vara offentligen framlagt till påseende under minst 14 dagar från det där om kungjorts i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden. Inom samma tid må anmärkningar mot förslaget skriftligen tillställas stadsstyrelsen.

Framläggande av förslag till stadsplan skall bevisligen på åtgärd av stadsstyrelsen särskilt meddelas kommun, som gränsar till stadsplaneområdet, så ock ägare eller inne-

havare av mark, för vilken stadsplan uppgöres, om han har sitt hemvist på annan i mantalslängden uppgiven eller annars redan ort i landet, i fall icke vederbörande redan godkänt stadsplaneförslaget. Meddelandet skall anses hava kommit till vederbörandes kännedom, om det minst en vecka innan förslaget framlades till påseende lämnats för befordran med posten såsom inskriven försändelse.

Över förslaget skall, då det befinnes erforderligt, utlåtande av magistraten, hälsovårdsnämnden och brandnämnden införskaffas. Av grannkommun skall utlåtande inhämtas, om det anses av behovet påkallat.

Förslag, som med anledning av anmärkning väsentligt ändrats, skall ånyo framläggas.

Gäller stadsplanen endast i 34 § nämnda namn och nummer, behöver delgivning enligt 2 mom. icke verkställas.

38 §.

Då av fullmäktige godkänd stadplan insändes för fastställelse, skola karta och beskrivning medfölja i tre eller, då fråga är om område, som är infört i jordregistret, i fyra exemplar. Vid handlingarna skola fogas framställda anmärkningar, såframt de icke blivit intagna i protokollet eller däri tillräckligt utförligt återgivna.

Då stadsplan blivit fastställd, skall därom kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden.

39 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat, gäller i tillämpliga delar vid ändring av stadsplan.

40 §.

Avser stadsplaneförslag i 37 § 2 mom. byggnadslagen förutsatt rätt för staden att fastställa tomtindelning utan underställande, skall detta särskilt angivas i förslaget.

41 §.

Stad skall hålla stadsplanekarta, varav hela stadens gällande stadsplan framgår.

6 kap.

Tomtindelning

42 §.

Vid indelningen av kvarter i byggnadstomter skall iakttagas:

1) att varje tomt skall gränsa till gatumark, torg, öppen plats eller i undantagsfall till park, genom vilken körbana leder till tomten;

2) att tomterna givas den form och storlek, som är ändamålsenlig för bebyggande och tomtens utnyttjande;

3) att gränserna mellan tomterna i allmänhet göras raka; samt

4) att om tomtindelningens ändamålsenlighet det tillåter, rådande jordägoförhållanden beaktas.

43 §.

I fråga om förslag till tomtindelning skall vad i 37 § 1 och 2 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning, dock ej vad i 2 mom. är sagt om meddelande till innehavare av mark och till annan kommun.

Över förslaget skall, då det befinnes erforderligt, magistratens, hälsovårdsnämndens och brandnämndens utlåtande inhämtas.

44 §.

Tomtindelning, för vilken fastställelse sökes, skall utmärkas på karta (tomtindelningsskarta), i allmänhet i skala 1:500. Av kartan böra framgå tomternas nummer och arealer, sidornas längd och byggnaderna på området samt för varje tomt namn, registernummer, gränser och arealer för de fastigheter och andra områden eller delar av dem, av vilka tomten består.

45 §.

Vad i 38 § är stadgat om stadsplan äger motsvarande tillämpning på tomtindelning.

Då tomtindelning blivit fastställd, skall stadsstyrelsen därom ofördröjligen underrätta magistraten och de stadsmyndigheter, som föra stadens tomtbok och avskrift av jordregistret.

46 §.

Stadgandena i detta kapitel gälla även ändring av tomtindelning.

Vad i detta kapitel är stadgat gäller även i tillämpliga delar tomtindelning, som är fastställd i den ordning 37 § 2 mom. byggnadslagen föreskriver. Angående tomtindelning, som är fastställd på nämnda sätt, skall stadsstyrelsen sända meddelande till landshapsstyrelsen och, såvitt fråga är om område, som är infört i jordregistret, jämväl till lantmäterikontoret. Meddelandet skall åtföljas av tomtindelningsskarta, försedd med anteckning om fastställelsen.

7 kap.

Byggnadslov

47 §.

Byggnadslov för uppförande av nybyggnad skall sökas hos magistraten.

48 §.

Även om byggnadslov icke fordras, skall hos magistraten sökas tillstånd till följande åtgärder:

1) användning av byggnad eller del därav till väsentligen annat ändamål än den använts eller enligt byggnadslovet skall användas;

2) ändring av fasad;

3) delning eller sammanslagning av rum och lägenheter;

4) ändring av bärande konstruktion eller av eldstad, som kräver nytt kanalsystem;

5) byggande av kiosk eller kolonistuga, som icke är nybyggnad, resande av minnesmärke av offentlig karaktär samt uppförande av skyddstak för fordon, musikestrad, dansbana eller annan liknande anläggning; samt

6) inhägnande av tomt och anläggande av inkörsport.

Tillstånd, som avses i punkterna 1—5, skola sökas inom hela stadsområdet och i 6 punkten avsett tillstånd inom stadsplaneområde.

Innan ärende, som avses i 29 § 2 mom. eller 42 § 2 mom. byggnadslagen, avgöres, skall magistraten inhämta stadsstyrelsens utlåtande.

I byggnadsordning skall bestämmas, huruvida magistratens eller byggnadsinspektörens tillstånd fordras för byggnadsåtgärder, vilka inverka på byggnads utseende eller på stadsbildens, för anbringande av stolpar och fästen samt för uppsättande av försäljnings-, kungörelse- och reklamanordningar.

By

bifog

1)

ten

2)

uppg

gat,

stad.

kart

ning

dets

tan

nas

stad

ten

land

öms-

bygg

lopp

avst

ten

3)

nad:

byg

red:

riva

jäm

ring

4)

gjur

jäm

vilk

bör

äve:

vid

D

vid

nad

red:

ruk

sar

gru

kon

gru

äre

i d

nin

gör

I

ska

låta

när

v

49 §.

Byggnadslov skall sökas skriftligen med bifogande av:

1) utredning om att sökanden besitter tomtens eller byggnadstomten;

2) tomtkarta och tomtmättningsprotokoll, uppgjorda på sätt om dem är särskilt stadgat, eller då fråga är om byggande utom stadsplaneområde, av myndighet uppgjord karta över byggnadstomten och dess omgivning, upptagande bestämmelserna om områdets nyttjande och bebyggande. På tomtkartan eller bilaga därtill skall dessutom finnas angivet, vilka bestämmelser som enligt stadsplanen gälla angående tomtens, till tomtens gränsande gators bredd och höjdförhållanden, avståndet mellan byggnadsgränser på ömse sidor om gata, till tomtens gränsande byggnader samt befintligt eller planerat avlopp och dess storlek, höjdförhållanden och avstånd från tomtgränsen ävensom för tomtens fastställda höjdförhållanden;

3) situationsplan över tomtens eller byggnadstomten i tre exemplar, utvisande de byggnader, som komma att uppföras, de vilka redan finnas på platsen, och de vilka skolorivas, ävensom planeringen av gårdsplanen jämte därtill hörande inkörspart samt parkerings- och lastningsplatser för bilar; ävensom

4) av kompetent byggnadsfackman uppgjorda och undertecknade byggnadsritningar jämte byggnadsbeskrivning i tre exemplar, av vilka sökanden, sedan ärendet blivit avgjort, bör återfå ett. Byggnadsritningarna böra även upptaga avloppsplan för byggnaden och vid behov även för tomtens.

Där det befinnes nödigt, må magistraten vid behandlingen av ärende, rörande byggnadslov av sökanden kräva även annan utredning, såsom särskilda arbets- och konstruktionsritningar och hållfasthetsberäkningar samt utredning om byggnadsmaterialet, grundningssättet, de konstruktioner, som komma till användning i byggnaden, och grundförhållandena på byggnadstomten. Är ärende av den art, att det kan avgöras utan i denna paragraf nämnd fullständig utredning, må det därför utan av magistraten avgöras.

Innan ansökan om byggnadslov avgöres, skall magistraten vid behov införskaffa utlåtande av hälsovårdsnämnden och brandnämnden samt andra myndigheter.

Vad i denna paragraf är stadgat om ansö-

kan om byggnadslov, äger motsvarande tillämpning på sådant tillstånd av magistraten, som avses i 48 §.

50 §.

Innan ansökan om byggnadslov för uppförande av nybyggnad avgöres, skall syn på byggnadsplatsen vid behov förrättas av byggnadssynemän eller byggnadsinspektör. Närmare stadganden om synen och dess förrättare utfärdas i byggnadsordning. Stadsgandena i detta moment äga tillämpning även på sådant tillstånd av magistraten, som avses i 48 §.

Skall med anledning av ansökan om byggnadslov för nybyggnad i 1 mom. nämnd syn förrättas, skola sökanden samt innehavarna av granntomterna och mitt emot eller snett emot liggande tomter bevisligen underrättas om tidpunkten för synen.

51 §.

Vid prövningen av ansökan om byggnadslov skall magistraten tillse, att fastställd stadsplan, tomtindelning och övriga byggnadsbestämmelser iakttagas.

Följande omständigheter böra bland annat ägnas uppmärksamhet:

1) att byggnaden är lämplig för platsen;

2) att byggnaden icke placeras så, att den onödigtvis åsamkar granntomterna olägenhet eller försvårar deras ändamålsenliga bebyggande;

3) att till tomtens finnes användbar infartsväg eller möjlighet att anordna sådan;

4) att byggnadens planering är ändamålsenlig, att konstruktionerna fylla de krav, som böra ställas på dem, och att hälsovådligt byggnadsmaterial icke användes;

5) att byggnaden uppfyller brandsäkerhetens och den personliga säkerhetens krav;

6) att byggnaden är proportionerlig och passar in i omgivningen; samt

7) att byggnadens höjdläge står i rätt proportion till gatu- och avloppsnivåerna.

Magistraten bör därutöver vid prövningen av ansökan om byggnadslov, som avser byggnad utom stadsplaneområde, granska:

1) att byggnadstomten är tillräckligt stor och för ändamålet lämplig;

2) att byggnaderna placeras på lämpligt avstånd från varandra, från byggnadstomtens gränser, från allmänna vägar och från grannes mark; samt

iven
är
ygg-
del-
skall
and-
råde,
ant-
s av
ning

gnad

skall
jande

färv
i an-
an-

rum

eller
m;
stuga,
innes-
rande
dans-
samt
de av

skola
punk-
nråde.
t. eller
skall
låtan-

huru-
törens
, vilka
stads-
h fäs-
nings-

3) att byggnadstomten är från hälsosynpunkt lämplig.

Vad ovan är stadgat om nybyggnad, skall i tillämpliga delar gälla även i 48 § avsedd byggnadsåtgärd.

52 §.

Vid prövning av byggnadslov, som gäller ny byggnad, tillbyggnad eller ombyggnad, bör magistraten tillse, att tomten med beaktande av nybyggnaden, övriga byggnader på området samt gårdsplanen kommer att få minst i 54 och 55 §§ nämnt antal bilplatser.

Är tillbyggnaden ringa, äga stadgandena i 1 mom. icke tillämpning.

53 §.

Bilplatser äro förvarings- eller parkeringsplatser för bilar.

Med förvaringsplats avses i ritning angiven byggnad eller plats i byggnad för bil och med **parkeringsplats** utanför byggnad reserverad plats för bil.

54 §.

Tomt bör, med beaktande av dess användning och läge samt de lokala förhållandena, upptaga bilplatser, vilkas antal beräknas enligt följande regler:

- 1) för byggnader med högst fyra bostadslägenheter och för radhus: en bilplats per bostadslägenhet;
- 2) för byggnader med flera än fyra bostadslägenheter: minst en bilplats per 150 m² av den sammanlagda lägenhetsytan;
- 3) för kontor, affärslokaler och med dem jämförliga: minst en bilplats per 100 m² av den sammanlagda lägenhetsytan;
- 4) för hotell, pensionat och resandehem: minst en bilplats per 5 gästrum;
- 5) för restauranger och matserveringar: minst en bilplats per 20 sittplatser;
- 6) för sjukhus: minst en bilplats per 8 patientplatser;
- 7) för bilservicestationer: minst 3 bilplatser för varje serviceplats, dock minst fem bilplatser per bilservicestation;
- 8) för industrianläggningar: antalet bilplatser bestämmas på grundvalen av den av sökanden företedda utredningen, vari anläggningens läge, arten av dess verksamhet, personalens numerär och övriga på sak verkande omständigheter beaktats;
- 9) för kyrkor, teatrar, konsertsalar, bio-

graffteatrar och andra samlingslokaler; antalet bilplatser bestämmas på grundvalen av den av sökanden företedda utredningen, vari även parkeringsmöjligheterna utanför tomten må beaktas; skola vid bestämmandet av antalet bilplatser parkeringsmöjligheterna utanför tomten beaktas, skall magistraten, innan ärendet avgöres, i saken begära utlåtande av stadsstyrelsen; samt

10) för övriga: antalet bilplatser bestämmas med iakttagande av grunder, motsvarande ovan anförda regler och med beaktande av behovet av bilplatser.

Användes byggnad för flera ändamål, bestämmas antalet bilplatser på tomten enligt sammanlagda antalet bilplatser för de olika lokalerna. Finnes dock på en och samma tomt teater eller annan lokal, som huvudsakligen användes endast på kvällarna, och affär eller annan lokal, som huvudsakligen användes endast på dagen, beaktas av dessa lokaler endast den, som påkallar flera bilplatser.

Ifall i stadsplanen för viss tomt reserverats bilplatser utom tomtområdet, må dessa efter magistratens prövning beaktas såsom minskning vid fastställandet av antalet bilplatser på tomten.

Är antalet bilplatser för tomt fastställt i stadsplan, skall stadsplanens bestämmelse lända till efterrättelse.

55 §.

Magistraten må på synnerliga skäl, efter att hava verkställt utredning och vid behov efter att hava hört stadsstyrelsen, för tomt fastställa mindre antal bilplatser än den enligt 54 § 1 mom. 1—7 och 10 punkterna borde hava.

Är ansökan om byggnadslov icke åtföljd av utförlig plan angående bilplatserna, anses en bilplats jämte körväg upptaga 25 m².

56 §.

Bilplats må icke utan magistratens tillstånd användas för annat än avsett ändamål.

57 §.

Då förhållandena det påkalla, må byggnadslov beviljas på villkor att nödig torrläggning av marken företages, innan byggnaden uppföres eller togs i avsett bruk.

58 §.

Magistraten skall vid beviljande av byggnadslov bestämma den tid, inom vilken in-

fartsväg och avlopp, som avses i 84 § byggnadslagen, skola byggas. Sådana vägar och avlopp skola av tomtägaren hållas i skick, till dess gata och allmänt avlopp anlagts.

59 §.

Magistraten må vid beviljandet av byggnadslov meddela närmare föreskrifter om byggnadsarbetets utförande.

Gäller byggnadslov tomt, för vilken byggnadsytan är fastställd i stadsplan, skall för byggnadslovet uppställas villkoret, att byggnader utom byggnadsytan inom föreskriven tid avlägsnas.

Medan byggnadsarbetet pågår, må magistraten bestämma, att hållfasthetsberäkningar jämte riktningar samt andra specialritningar skola inlämnas till granskning. Detaljerade bestämmelser härom må utfärdas i byggnadsordning.

60 §.

Magistraten bör vid beviljandet av byggnadslov tillse, att historiskt eller arkitektoniskt värdefulla byggnader skyddas och bevaras samt att stadsbilden icke fördäras.

Angående byggande på område, som avses i 130 § byggnadslagen, må särskilda bestämmelser intagas i stadsplan.

8 kap.

Tillsynen över byggnadsarbete.

61 §.

Magistraten äger tillse, att byggande icke inledes utan tillstånd då sådant erfordras.

Magistraten bör även noggrant följa med byggnadsföretag och i detta avseende bland annat övervaka:

1) att fastställda ritningar och föreskrifter följas;

2) att byggnadsmaterial och arbetsmetoder äro ändamålsenliga;

3) att tillräckliga åtgärder vidtagas för skyddande och isolerande av byggnadsdelar, som kunna skadas av fukt och köld;

4) att avlägsnande av fuktighet i bygge genom lämpliga åtgärder verksamt främjas; samt

5) att allt sådant undvikas, som kan äventyra byggnads hållfasthet eller medföra olägenhet för dem, som uppehålla sig i byggnaden.

62 §.

Innan byggnadsarbetet på nybyggnad inledes, skall fastighetsingenjören på marken utmärka platsen och höjdläget för byggnaden enligt de fastställda ritningarna.

Är tomtgräns oklar, skall ärendet vid behov underställas magistraten, på sätt därom är särskilt stadgat. I 11 mom. avsedd förrättning skall uppskjutas till dess gränsens rätta sträckning blivit slutligt fastställd.

Vad ovan är stadgat om utmärkande av platsen för byggnad, skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse även då stängsel uppsattes vid tomtgräns.

Sedan sockeln för byggnad uppförts eller motsvarande byggnadsskede fullbordats, må byggnadsarbetet icke fortsättas, förrän fastighetsingenjören vid besiktning fastslagit, att byggnadens plats och höjdläge äro riktiga.

63 §.

Byggnadsföretag eller annat arbete, för vilket magistratens tillstånd erfordras, skall granskas av magistraten vid syn på platsen. Vid uppförande av nybyggnad bör syn hållas särskilt för granskning av byggnadsgrunden, av byggnadsstommen, av byggnaden i färdigt skick samt av gårdsplanen.

Syn skall vid behov förrättas i samråd med hälsovårds- och brandmyndigheterna.

Byggnad eller del därav må icke tagas i bruk, förrän den vid syn godkänts därför.

Närmare föreskrifter angående övervakning av byggnadsarbete och verkställande av syn utfärdas i byggnadsordning.

64 §.

Har byggnadsarbete påbörjats men icke fullbordats inom tid, som stadgas i 37 §, må magistraten, då det med hänsyn till byggnadens hållfasthet, brandsäkerhet, utseende eller farlighet befinnes nödigt, ålägga ägaren att inom viss tid färdigställa arbetet helt eller delvis eller ock att vidtaga annan åtgärd, som av saken påkallas.

Inställes påbörjad rivning av byggnad utan giltigt skäl, må magistraten, där omständigheterna det påkalla, förelägga viss tid, inom vilken rivningsarbetet samt områdets iordningsställande skola vara slutförda.

65 §.

Vid varje byggnadsarbete, för vilket magistratens tillstånd erfordras, skall finnas en

av magistraten godkänd person, som leder arbetet och ansvarar för dess utförande, där-
est icke magistraten med hänsyn till arbetets
ringa omfattning medgiver undantag.

Den, som önskar bygga, är skyldig att
skriftligen ansöka hos magistraten om god-
kännande av ansvarig arbetsledare och skall
därvid bilägga vederbörandes skriftliga åta-
gande. Byggnadsarbete må icke påbörjas,
förrän magistraten godkänt ansvarig arbets-
ledare.

Till ovan i 1 mom. avsedd ansvarig arbets-
ledare må antagas endast person, som me-
delst betyg från teknisk skola eller därmed
jämförlig eller högre teknisk läroanstalt,
styrkt sig äga tillräckliga insikter samt me-
delst intyg av sakkunnig myndighet eller i
byggnadsbranschen insatt person styrkt sig
äga nödig praktisk erfarenhet i yrket. Magi-
straten må likväl till ansvarig arbetsledare
för enklare byggnadsarbete godkänna person,
som icke fyller dessa kompetensfordringar
men som dock prövas äga tillräckliga förut-
sättningar därför.

Magistraten må, då skäl därtill föreligger,
återkalla sitt godkännande av ansvarig ar-
betsledare.

66 §.

Förekomma i bygge svårutförbara kon-
struktioner, må magistraten förordna, att
övervakningen av dylikt arbete skall ombe-
tros person, som är därför särskilt utbildad
och äger tillräcklig fackkunskap. Sådan av
magistraten godkänd konstruktionsövervaka-
re ansvarar för arbetets utförande till den del
det övervakas av honom.

67 §.

Vid byggnadsarbete böra alla de försiktig-
hetsmått vidtagas, som äro erforderliga till
skydd för liv och egendom.

Särskilt bör tillses:

1) att arbetet med grunden och därför nö-
dig grävning och sprängning utföras så var-
samt, att skada icke uppstår;

2) att byggnadsställningarna göras tillräck-
ligt starka; samt

3) att tillfällig uppvärmning samt maski-
nella och andra arbeten ordnas så, att brand-
fara, skada och olägenhet i mån av möjlig-
het undvikas.

I byggnadsordning utfärdas närmare före-
skrifter om säkerhetsåtgärder ävensom om

byggares skyldighet att iståndsätta gata eller
annat allmänt område, som genom byggnads-
arbetet skadats. I byggnadsordning bestä-
mes även om särskilt inhägnande av gatu-
mark invid bygge.

9 kap.

Byggnadsstadganden

68 §.

Är plats för byggnad angiven genom bygg-
nadsgränser, skall byggnaden uppföras intill
byggnadsgränsen mot gata, såvida icke an-
norlunda föreskrives i stadsplan. Finnas icke
byggnadsgränser, skall huvudbyggnaden upp-
föras intill gatulinjen. Magistraten må dock
tillåta, att byggnad placeras på annat sätt.

69 §.

Byggnads yttertak må höja sig i högst 45°
lutningsvinkel. Då tillåten byggnadshöjd ej
utnyttjas, så ock annars i särskilda fall, må
magistraten medgiva undantag från denna
bestämmelse.

70 §.

I byggnadsordning skall bestämmas, i vil-
ken mån del av byggnad må överskjuta
byggnadsgränsen eller den tillåtna byggnads-
och takhöjden eller tomtgränsen mot gata
eller annat allmänt område.

I byggnadsordning må bestämmas, i vilken
mån gatumark får användas för byggande
av ljusbrunn, bränslestört eller andra dylika
schakt i utrymmen under markytan.

71 §.

Till byggnadskvarter hörande mark skall
hållas i snyggt skick. Magistraten må be-
stämman om ändamålsenlig planering av dylik
mark och om dess underhåll.

Har byggnad i sin helhet eller till någon
del brunnit eller förstörts eller har bygg-
nadsarbete lämnats oavslutat, skall tomten
eller byggnadsplatsen ofördröjligen röjas så,
att den icke förfular omgivningen eller
äventyrar den personliga säkerheten.

72 §.

I byggnadsordning skall bestämmas om
planering av gårdsplan, om förbindelse mel-
lan gårdsplan och gata eller annat allmänt

område samt om inhägnande av tomt och om inkörspport.

73 §.

På bostadstomt och tomt för allmän byggnad må icke placeras anläggning, som genom gnistor, aska, sot, rök, värme, stank, gaser, ånga, skakning eller buller eller på annat sätt förorsakar oskäligt bestående olägenhet för de på tomten eller i dess närhet boende, ej heller må dylika tomter användas för upplagring, som förfular eller stör omgivningen.

74 §.

Byggnad skall vara ändamålsenlig. Byggnad skall uppföras av material, som icke är hälsovådligt.

75 §.

Konstruktioner och byggnadsdelars hållfasthet skola i varje enskilt fall anpassas efter byggnadsgrunden, byggnadsmaterialet och belastningen.

Byggnad skall isoleras mot fukt och vid behov mot vattentryck.

76 §.

Bostadsbyggnads ytterväggar, bottenbjälklag och vindsbjälklag skola vara tillräckligt värmeisolerande.

Bostadslägenhet skall byggas med tillfredsställande ljudisolering och andra skydd mot olägenheter.

Bestämmelserna i denna paragraf äga motsvarande tillämpning på arbetsrum.

77 §.

Golv i bonings- och arbetsrum må icke ligga under markytan vid rummets fönstervägg. Magistraten må likväl medgiva undantag för arbetsrum, då sanitära olägenheter icke därigenom uppstå.

78 §.

Planeringen av bostadslägenhet och dess fasta inredning bör vara ändamålsenlig. Varje bostadslägenhet bör omfatta tillräckligt stora tambur- och förvaringsutrymmen.

79 §.

Bostadslägenhets lägenhetsyta må icke understiga 20 m².

Bostadsrums rumsyta må icke understiga 7 m². Rum bör hava ändamålsenlig form. Utrymme för matlagning, vars rumsyta understiger 7 m², anses såsom kokvrå.

Utrymme, som är lägre än 160 cm, anses icke höra till rumsytan.

80 §.

Höjden i bostads- och arbetsrum samt kokvrå skall vara minst 250 cm och våningshöjden, som är rumshöjden ökad med mellanbjälklagets tjocklek, i hus med tre eller flera våningar minst 280 cm. Rumshöjden må i envåningshus, radhus och byggnad med högst två bostadslägenheter vara minst 240 cm och våningshöjden under 280 cm. Magistraten må, då särskilt skäl det påkallar, för enskilda rum och kokvrå i bostadslägenheter och arbetslokaler tillåta lägre höjd än ovan är sagt, dock icke lägre än 220 cm.

Avviker taket i rum från det vågräta planet, tillämpas medelhöjdsberäkning, varvid utrymme, som är lägre än 160 cm, icke anses höra till rumsytan.

81 §.

Fönsterytan i bonings- och arbetsrum samt kokvrå, vars rumsyta överstiger 4 m², skall vara tillräcklig och utgöra minst 1/10 av rumsytan. Fönstren böra vetta direkt ut i det fria. Fönstren i boningsrum böra i mån av möjlighet vara så anbragta, att de icke vetta enbart mot norr.

Huvudfönster i bonings- eller arbetsrum skall vetta direkt mot gata eller annat allmänt område eller mot gårdsplan. Gårdsplanens bredd skall, ifall fönstren vetta mot byggnad på samma tomt, icke understiga höjden av denna byggnad räknat från rummets golvplan, eller, ifall fönstren vetta mot granntomt, hälften av där tillåten byggnadshöjd. Det obebbyggda utrymmet framför huvudfönster må dock i intet fall understiga 8 meter. Arbetsrum må med magistratens medgivande hava endast takfönster.

82 §.

Byggnad skall hava erforderligt antal tillräckligt rymliga och bekväma utgångar. Utgång skall kunna nås direkt från varje lägenhet och dörrar till utgång böra i minsta möjliga mån hindra nyttjandet av densamma.

Utgång bör vara tillräckligt upplyst och luftväxlingen tillräcklig.

83 §.

Vindsgolv må icke ligga högre än byggnadens högsta tillåtna höjd. Magistraten må likväl i särskilda fall medgiva undantag för att den underliggande våningens rumshöjd skall kunna i nödig mån ökas eller då tekniska anordningar i byggnaden det påkalla.

84 §.

Varje bostadslägenhet skall hava avträde. För arbetslokaler skall nödigt antal avträden inrättas. Angående avträden gäller i övrigt vad om dem är särskilt föreskrivet.

85 §.

Skorstenar och luftkanaler skola utföras så, att olägenheterna av avgående rök och gaser i tillräcklig mån förebyggas.

Luftväxlingen i bostadslägenhet skall vara tillfredsställande.

Kök, kokvrå, bad- och duschrum samt klosett skall hava effektiv luftväxling.

86 §.

I byggnadsordning må bestämmelser utfärdas även om andra utrymmen i byggnad än bostadslägenheter och arbetslokaler.

87 §.

Med **boningsrum** avses i denna förordning till bostadslägenhet hörande eller eljest för beboende avsett rum, där människor en betydande del av dygnet uppehålla sig. Såsom boningsrum anses icke tambur, förrum, badrum, kokvrå eller annat sådant utrymme.

Med **arbetsrum** avses rum, som är avsett att utgöra varaktigt arbetsställe för människor, såsom butik, kontorsrum samt utrymme i fabrik eller verkstad. Tvättstuga, bastu, hobbyrum och annat sådant rum, som är avsett för de i huset boendes eget bruk, anses icke såsom arbetsrum.

88 §.

Vad ovan i 71 § 2 mom. och 73—87 §§ är stadgat, gäller även byggande utom stadsplaneområde.

Angående uppförande av tillfällig nybyggnad stadgas i 135 §.

10 kap.

Gata och avloppsverk

89 §.

Om tillträdande av mark, som avses i 47 § 1 mom. byggnadslagen, skall staden minst 14 dagar därförinnan bevisligen underrätta ägaren och innehavaren av området. Kan ägaren eller innehavaren icke anträffas, skall tillträdet delgivas i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden.

90 §.

På område, som avses i 46 § byggnadslagen, skall förrättas syn, om markägaren eller innehavaren eller staden det yrkar. Anmälan härom skall göras hos stadens inlösningskommission före ovan i 89 § avsedd tillträdesdag.

Synen förrättas av stadens inlösningskommission på tid, som bör meddelas sakägarna. I synen deltaga icke de ledamöter, som väljas av överlåtare och mottagare. Kan markägaren eller innehavaren icke anträffas, skall meddelande göras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden.

91 §.

Stadsstyrelsen eller av denna förordnad myndighet åligger att hos magistraten göra framställning om verkställande av syn för upplåtande av gata eller del därav till allmänt begagnande.

Angående förrättande av syn skall minst 7 dagar därförinnan anmälan göras till stadsstyrelsen och meddelande bevisligen delgivas ägare av tomter och annan mark vid gatan eller gatudelen. Kan ägare icke anträffas, skall meddelande om synen göras minst 7 dagar därförinnan i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden.

92 §.

Gaturitning, som bör innefatta situationsplan samt nödigt antal tvär- och längdprofiler av gatan, fastställes av stadsstyrelsen, sedan förslag till gaturitning varit offentligt framlagt till påseende under 14 dagar. Förslaget framläggande skall tillkännagivas i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i staden. Anmärkningar mot förslaget skola göras skriftligen hos stadsstyrelsen inom samma tid.

Vad i 1 mom. är stadgat om gaturitnings

fastställande gäller även ändring därav, utom då fråga är om refug, mindre ändring av tvärprofil eller mindre ändring av höjdläge annorstädes än vid tomtgräns.

93 §.

Erfordras föreskrifter angående byggnadskvarters eller andra områdens höjdlägen utöver vad som finnes angivet i stadsplanen, må sådana utfärdas i den ordning 92 § föreskriver.

94 §.

Då stadsplan blivit fastställd, skall stadsstyrelsen eller i reglemente eller instruktion bestämd myndighet, innan avlopp byggs på området, fastställa detaljerad avloppsplan.

95 §.

Allmänt avlopp skall i allmänhet byggas på gatumark eller annat allmänt område.

96 §.

Avloppsnät skall i mån av möjlighet byggas så att enskild avloppsledning från varje tomt kan direkt anslutas till nätet.

Är anslutning av enskilt avlopp till allmänt avlopp med beaktande av dess läge icke möjligt, må stadsstyrelsen eller av denna förordnad myndighet efter att hava hört hälsovårdsnämnden, tillåta innehavaren av tomten att bygga enskilt avlopp med annat utlopp.

97 §.

Magistraten må vid behov bestämma, att för två eller flera tomter skall byggas gemensamt enskilt avlopp. Uppstår tvist om fördelningen av kostnaderna för dess byggande eller underhåll, avgöres tvisten av rådstuvurätten.

98 §.

På sådant område av staden, där allmänt avlopp icke finnes, skall innehavare av tomt eller annat område vidtaga nödiga åtgärder för uppsamling av flytande orenlighet och avlägsnande av olägenheterna därav.

99 §.

Med avfallsvatten från industri, varom stadgas i 77 § 5 mom. byggnadslagen, avses i industrianläggnings produktionsverksamhet använt vatten eller annan vätska, som skall avlägsnas.

100 §.

Angående enskilda avlopp och tillhörande anordningar må närmare föreskrifter utfärdas i byggnadsordning och annan kommunal stadga.

101 §.

Anmärkningar, som avses i 88 § 3 mom. byggnadslagen, skola framställas hos stadsstyrelsen inom 14 dagar från utgången av den tid utredningen eller förslaget var framlagt till påseende.

102 §.

Förteckning, som avses i 91 § 4 mom. byggnadslagen, skall för varje tomt och annat område upptaga åtminstone följande uppgifter om ersättningarna för dels gatubyggnadskostnaderna, dels avloppsbyggnadskostnaderna:

1) datum för stadsstyrelsens beslut med stöd av 90 § byggnadslagen eller för i 91 § 1 mom. byggnadslagen avsedd överenskomst;

2) den av stadsstyrelsen fastställda eller den överenskomna ersättningen;

3) annuitetens belopp, förfallodag och erlagda annuiteter; samt

4) i 90 § 3 mom. byggnadslagen avsedd höjning eller sänkning.

103 §.

Har avtal ingåtts om ersättning, som avses i 74 § byggnadslagen, skall staden föra förteckning över obetalda ersättningar.

III avdelningen

STADGANDEN RÖRANDE
LANDSKOMMUNER

11 kap.

Byggnadsplan

104 §.

Kommunalstyrelse skall vid behov vidtaga åtgärder för uppgörande av byggnadsplan för område, som avses i 94 § byggnadslagen.

105 §.

Framställning till landskapsstyrelsen om

uppgörande av byggnadsplan skall åtföljas av nödig utredning.

Då framställning gjorts om uppgörande av byggnadsplan, skola, om landskapsstyrelsen finner skäl därtill föreligga, de markägare, vilkas rätt planen kan beröra, beredas tillfälle att vid ett av landskapsstyrelsen för ändamålet utlyst möte uttala sig i ärendet. Mötet skall på åtgärd av landskapsstyrelsen kungöras minst 14 dagar därförinnan i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen, varjämte meddelande om mötet i god tid skall tillställas den kommun, inom vilken området ligger, lantmäterikontoret samt enligt landskapsstyrelsens prövning även centrala ämbetsverk, regionplansförbundet samt grannkommun.

I landskapsstyrelsens beslut om uppgörande av förslag till byggnadsplan må planläggningsområdet även angivas ungefärligen.

106 §.

Byggnadsplan skall uppgöras så, att ett ändamålsenligt byggande och utnyttjande av området främjas. Finnes för området generalplan, skall byggnadsplanen uppgöras i enlighet med riktlinjerna i generalplanen, såframt skäl till avvikelse icke föreligger.

Angående byggnadsplan gäller i tillämpliga delar vad i 30—33 §§ är stadgat om stadsplan med beaktande likväl av stadgandena i 94 § 2 mom. byggnadslagen.

Byggnadsplan skall upptaga byggnadskvarterens namn eller nummer samt, såframt det befinnes erforderligt, namnen på vägar och allmänna områden.

107 §.

Byggnadsplan skall uppgöras på för ändamålet lämplig karta i skala 1:2000 eller större skala. Till förslaget hör beskrivning, innefattande motivering och erforderliga förklaringar till byggnadsplan.

Byggnadsplansbestämmelser skola antecknas på byggnadsplanskartan.

108 §.

Förslag till byggnadsplan skall på åtgärd av landskapsstyrelsen vara offentligen framlagt till påseende under 30 dagar från det framläggandet blev kungjort i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen. Anmärkningar mot förslaget

skola framställas hos landskapsstyrelsen inom i kungörelsen nämnd tid.

Innan förslaget fastställs, skall utlåtande därom begäras av kommunen och av regionplansförbundet samt vid behov av grannkommun.

Har förslaget med anledning av anmärkningar väsentligt ändrats bör det ånyo framläggas till påseende.

Vad i denna paragraf är stadgat gäller även förslag till fördelning av kostnaderna för upprättande av byggnadsplan och för dennas utmärkande i terrängen, såframt överenskommelse om fördelningen icke ingåtts. Älägges icke enskild markägare att delta i kostnaderna, skall i stället för framläggande utlåtande begäras av den, som ävälvs ersättningskyldighet.

109 §.

Då byggnadsplan blivit fastställd, skall den på åtgärd av kommunalstyrelsen kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden offentliggöras i kommunen.

Byggnadsplanskarta förvaras i lantmäterikontorets arkiv, och avskrift därav skall så snart ske kan tillställas kommunalstyrelsen och byggnadsnämnden samt landskapsstyrelsen, lantmäteristyrelsen och regionplansförbundet.

I byggnadsplan företagna ändringar skola av lantmäterikontoret införas i byggnadsplanskartan.

110 §.

Vad ovan i detta kapitel är stadgat gäller även vid ändring av byggnadsplan.

111 §.

Markägare må hos kommunalstyrelsen an hålla om att byggnadsplanen utmärkes på marken. Företager kommunen icke utmärkningen av byggnadsplanen på marken, skall den vidarebefordra ansökan till landskapsstyrelsen med bifogande av eget utlåtande i ärendet. Kommun må göra framställning i ärendet hos landskapsstyrelsen även utan markägares ansökan.

12 kap.

Byggande på byggnadsplansområde

112 §.

Byggnadslov för uppförande av nybyggnad skall sökas hos byggnadsnämnden.

113 §.

Tillstånd skall, såframt ej annat är föreskrivet i byggnadsordning, sökas hos byggnadsnämnden till följande åtgärder:

1) användning av byggnad eller del därav till väsentligen annat ändamål än den använts eller enligt byggnadslovet skall användas;

2) väsentlig ändring av fasad;

3) delning eller sammanslagning av rum och lägenheter;

4) ändring av bärande konstruktion eller av eldstad, som kräver nytt kanalsystem; samt

5) byggande av kiosk eller kolonistuga, som icke är nybyggnad, resande av minnesmärke av offentlig karaktär, samt uppförande av skyddstak för fordon, musikestrad, dansbana och annan liknande anläggning.

114 §.

Byggnadslov skall sökas skriftligen med bifogande av:

1) utredning om att sökanden besitter området, på vilket byggnaden skall uppföras;

2) utdrag ur byggnadsplanen;

3) situationsplan i tre exemplar, utvisande vilka byggnader som äro avsedda att uppföras, vilka som redan finnas på platsen, och vilka som komma att rivas; samt

4) byggnadsritningar i tre exemplar, av vilka sökanden, sedan ärendet avgjorts, återfår ett.

Därest det befinnes nödigt, må byggnadsnämnden vid behandlingen av ärende rörande byggnadslov av sökanden kräva även annan utredning än ovan sägs.

Omfattar byggnadsarbete svårutförbara konstruktioner, må byggnadsnämnden ålägga sökanden att förete sakkunnigs utlåtande i ärendet.

Är ärendet av den art, att det kan avgöras utan i denna paragraf nämnd fullständig utredning, må det därförutan av byggnadsnämnden avgöras.

115 §.

Innan ansökan om byggnadslov avgöres, må byggnadsnämnden vid behov införskaffa utlåtande av hälsovårds-, brand- och andra myndigheter.

Vad i 114 § är föreskrivet angående ansökan om byggnadslov gäller i tillämpliga delar sådant tillstånd av byggnadsnämnden som avses i 113 §.

116 §.

Innan ansökan om byggnadslov för uppförande av nybyggnad avgöres, skall vid behov syn på platsen förrättas av byggnadsnämnden, av därtill förordnad medlem i nämnden eller av byggnadsinspektör. Närmare bestämmelser om sådan syn och dess förrättare skall utfärdas i byggnadsordning. Syn må förrättas även i ärende, som avses i 113 §.

Skall med anledning av ansökan om byggnadslov för nybyggnad förrättas i 1 mom. nämnd syn, skola sökanden och innehavarna av bredvid samt mitt eller snett emot på motsatta sidan av väg liggande byggnadstomter, därest det utan svårighet kan ske, bevisligen underrättas om tidpunkten för synen.

117 §.

Vid prövningen av ansökan om byggnadslov skall byggnadsnämnden tillse, att föreskrifterna i fastställd byggnadsplan efterföljas samt att även övriga stadganden angående byggande beaktas.

Följande omständigheter böra bland annat ägnas uppmärksamhet:

1) att byggnaden är lämplig för platsen;

2) att byggnadstomten är tillräckligt stor och för ändamålet lämplig;

3) att byggnader placeras på fastställt avstånd från varandra och från byggnadstomtens gränser samt att trafikens intressen beaktas;

4) att byggnaden placeras så, att därav icke onödigtvis åsamkas i närheten liggande områden olägenhet eller deras ändamålsenliga bebyggande försvåras;

5) att användbar infartsväg eller möjlighet att anordna sådan finnes;

6) att platsen för byggnaden är från hälsosynpunkt lämplig;

7) att vattenförsörjningen och avlägsnandet av avfalls- och avloppsvatten kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt;

8) att byggnadens planering är ändamålsenlig;

9) att bilplatser finnas till ett antal, som motsvarar byggnadstomtens användning;

10) att byggnaden uppfyller brandsäkerhets krav; samt

11) att byggnaden är proportionerlig och passar in i omgivningen.

Vad ovan är stadgat om nybyggnad gäl-

ler i tillämpliga delar även i 113 § avsedd byggnadsåtgärd, vartill tillstånd fordras.

118 §.

Då förhållandena det påkalla, må byggnadslov utfärdas på villkor att nödig torrläggning av marken företages, innan nybyggnad uppföres eller innan den tages i avsett bruk.

119 §.

Medan byggnadsarbete pågår, må byggnadsnämnden bestämma, att hållfasthetsberäkningar jämte ritningar samt andra specialritningar skola inlämnas till granskning.

120 §.

Byggnadsnämnd bör vid beviljandet av byggnadslov tillse, att historiskt eller arkitektoniskt värdefulla byggnader icke förstöras eller förvanskas.

Angående byggande på område, som avses i 130 § byggnadslagen, må särskilda bestämmelser intagas i byggnadsplanen.

121 §.

Byggnadsnämnd bör tillse, att byggande icke inledes utan tillstånd, därest sådant fordras.

Byggnadsnämnd bör följa byggnadsföretag och i detta avseende övervaka bland annat:

1) att fastställda ritningar efterföljas och givna föreskrifter iakttagas;

att byggnadsmaterial och arbetsmetoder äro ändamålsenliga;

3) att tillräckliga åtgärder vidtagas för skyddande och isolerande av byggnadsdelar, som kunna skadas av fukt och köld;

4) att avlägsnande av fuktighet i bygge genom lämpliga åtgärder verksamt främjas; samt

5) att allt sådant undviks, som eljest kan äventyra byggnadens hållfasthet eller medföra olägenhet för dem, som uppehålla sig i byggnaden.

122 §.

Byggnadsföretag, för vilket byggnadsnämndens tillstånd erfordras, skall efter behov granskas vid syn på platsen. Vid uppförande av nybyggnad skall syn hållas särskilt för utmärkande av byggnads plats på marken, samt för granskning av byggnadsgrun-

den, byggnadsstommen, byggnaden i färdigt skick och gårdsplanen.

Syn skall vid behov förrättas i samråd med hälsovårds- och brandmyndigheterna.

Då byggnad är färdig, skall anmälan därom göras till byggnadsnämnden.

123 §.

Har byggnadsarbete påbörjats, men icke fullbordats inom tid, som stadgas i 137 §, må byggnadsnämnden, då det med hänsyn till byggnadens hållfasthet, brandsäkerhet, utseende eller farlighet befinnes nödigt, ålägga ägaren att inom viss tid färdigställa arbetet helt eller delvis eller ock att vidtaga annan åtgärd, som av saken påkallas.

Inställes påbörjad rivning av byggnad utan giltigt skäl, må byggnadsnämnden, då omständigheterna det påkalla, förelägga vederbörande viss tid, inom vilken rivningsarbetet och områdets iordningställande skola vara slutförda.

124 §.

Vid bygge, för vilket byggnadslov erfordras, skall finnas en av byggnadsnämnden godkänd person, som leder byggnadsarbetet och svarar för dess utförande, därest icke byggnadsnämnden med hänsyn till arbetets ringa omfattning medgiver undantag. Den, som önskar bygga, är skyldig att ansöka hos byggnadsnämnden om godkännande av ansvarig arbetsledare och skall därvid inlämna vederbörandes skriftliga åtagande. Byggnadsarbete må icke påbörjas, förrän byggnadsnämnden godkänt ansvarig arbetsledare.

Till i 1 mom. avsedd ansvarig arbetsledare må antagas endast person, som medelst betyg från teknisk skola eller därmed jämförlig eller högre teknisk läroanstalt styrker sig äga tillräckliga insikter. Byggnadsnämnden må dock till ansvarig arbetsledare för uppförande av bostads- eller ekonomibyggnad av enklare slag godkänna person, som icke uppfyller dessa kompetensfordringar, men som dock prövas äga tillräckliga förutsättningar därför.

Byggnadsnämnden må, då skäl därtill föreligger, återkalla sitt godkännande av ansvarig arbetsledare.

Förekomma i bygge svårutförbara konstruktioner, må byggnadsnämnden förordna, att övervakningen av dylika konstruktioner skall ombetros person, som är därför sär-

skilt utbildad och äger tillräcklig fackkunskap. Sådan av byggnadsnämnden godkänd konstruktionsövervakare ansvarar för arbetets utförande till den del det övervakas av honom.

125 §.

Vid byggnadsarbete bära alla de försiktighetsmått vidtagas, som äro erforderliga till skydd för liv och egendom.

Särskilt bör tillses:

- 1) att arbetet med grunden och därför nödig grävning och sprängning utföras så var- samt, att skada icke uppstår;
- 2) att byggnadsställningarna byggas till- räckligt starka; samt
- 3) att tillfällig uppvärmning samt maski- nella och andra arbeten ordnas så, att brand- fara, skada och olägenhet i mån av möjlig- het undvikas.

I byggnadsordning skola utfärdas närmare föreskrifter om ovan bestämda försiktighets- mått ävensom om byggares skyldighet att iståndsätta väg, som under byggnadsarbetet skadats.

126 §.

Vad i 9 kap. är stadgat, gäller i tillämp- liga delar även byggnadsplansområde.

13 kap.

Generalplan i landskommun

127 §.

Angående generalplan i landskommun, varom stadgas i 114 § byggnadslagen, gäl- ler vad i 4 kap. denna förordning är stad- gat.

14 kap.

Byggande på område med glesbebyggelse

128 §.

Vad i 74—80, 82, 84, 85, 87 §§ samt i till- lämpliga delar vad i 125 § är stadgat gäller vid byggande på område för vilket bygg- nadsplan icke är fastställd. Vad i nämnda paragrafer är stadgat om magistrat äger mot- svarande tillämpning på byggnadsnämnd.

Erfordras inom området byggnadslov, sko- la de i 12 kap. ingående stadgandena om byggnadslov äga tillämpning.

129 §.

Angående påbörjande av byggnadsarbete på område, som icke är planerat, skall an- mälan göras till byggnadsnämnden.

Byggnadsnämnden, därtill förordnad med- lem i nämnden eller byggnadsinspektör skall försåvitt det befinnes nödigt förrätta syn för granskning av byggnadsarbete.

130 §.

Byggnaders avstånd från varandra på en och samma byggnadsplats skall vara tillräck- ligt stort med beaktande av det ändamål, vartill byggnaderna skola användas.

Av byggnadstomts areal må högst en tion- dedel bebyggas, såframt icke byggnadsnäm- den på synnerliga skäl medgiver undantag.

131 §.

I fråga om sommarstuga må stadgandena i 79 och 80 §§ icke äga tillämpning.

132 §.

Vid uppförande av bostadsbyggnad skall ytterligare iakttagas:

- 1) att byggnadens grund är stark och sta- bil; och
- 2) att bostads- och arbetsrum hava till- räckligt stor fönsteryta; dock må arbetsrum hava endast takfönster.

IV avdelningen

SÄRSKILDA STADGANDEN

15 kap.

Allmänt

133 §.

I stadsplan, byggnadsplan och byggnads- ordning må angående semesterområde, som nämnes i 146 § 3 mom. byggnadslagen, lätt- nader medgivas från vad eljest är gällande.

Med semesterområde avses specialområde, inom vilket byggnaderna användas endast under semestertiden.

134 §.

Av myndighet utfärdat byggnadsförbud träder i kraft, så snart det på åtgärd av kommunens styrelse blivit kongjort i den ord- ning kommunala tillkännagivanden offentlig- göras i vederbörande kommun.

Landskapsstyrelsen skall om utfärdat byggnadsförbud underrätta lantmäterikontoret.

135 §.

Vid beviljande av tillstånd att uppföra tillfällig nybyggnad skall byggnadens ändamål, hållfasthet och utseende samt sanitära omständigheter, trafiken och brandsäkerheten beaktas. Tillstånd att hålla sådan byggnad beviljas endast för viss tid eller till dess annorlunda bestämmes, dock högst för fem år.

136 §.

Myndighet, som beviljar byggnadslov, äger rätt att på ansökan av byggare giva tillstånd till att byggnadsarbete i sin helhet eller till någon del utföres, innan beslutet om byggnadslov vunnit laga kraft, om byggaren ställer säkerhet för kostnad och skada, som kunna förorsakas av att byggnadslov upphäves eller förvägras. Sådant tillstånd må utan säkerhet beviljas staten och statsinrättning, landskapet, kommun samt kommunalförbund.

137 §.

Har uppförande av nybyggnad icke påbörjats inom tre år från det byggnadslov beviljades, har lovet förfallit. Är byggnad icke planerad i strid med gällande byggnadsbestämmelser, må tillståndets giltighetstid förlängas med högst två år.

Har nybyggnad icke färdigbyggts inom fem år från det byggnadslov beviljades, har lovet förfallit, såframt dess giltighetstid icke på synnerliga skäl förlänges.

I 48 och 113 §§ avsett tillstånd har förfallit, såframt icke den åtgärd tillståndet avser blivit utförd inom tre år.

138 §.

Byggnads höjd mätes från de för tomten eller byggnadsplatsen fastställda höjdlägena, då sådana äro bestämda. Eljest mätes höjden, för byggnad vid gata från gatans fastställda höjdlägen och för gårdsbyggnad från intilliggande markytas medelhöjd. Byggnads höjd mätes upp till skärningen mellan fasadytan och yttertak. Vid mätningen tillämpas medelhöjdsberäkning för marken, och må byggnad därvid indelas i delar.

139 §.

Med våning avses utrymme i byggnad, som begränsas av golvplan och mellanbjälklag eller vindsbjälklag och som i sin helhet eller till någon del ligger över markytan och enligt bestämmelserna om byggande må inrymmas bonings- eller arbetsrum eller utrymmen, som tjäna byggnadens huvudsakliga ändamål, eller med dem jämförliga utrymmen.

Uppföres byggnad enligt stadsplan, som gäller enligt före den 16 juni 1954 givet fastställelsebeslut, och har antalet våningar i huset icke uttryckligen bestämts i stadsplanen eller i byggnadsordningen, må antalet våningar uppgå till högst det antal, som finnge byggas, ifall våningshöjden vore 300 cm.

140 §.

Är antalet våningar i byggnad icke bestämt, anses vid beräkningen av tomts våningsyta våningshöjden på bostads- eller affärstomt, för vilken stadsplan fastställts före den 16 juni 1954, utgöra 3 meter och på annan tomt 2,8 meter.

141 §.

Vid uppgörande av plan eller tomtindelning skola markägare, vilkas rätt eller fördel planen eller tomtindelningen kan beröra, i den mån det befinnes nödigt, beredas tillfälle att antingen skriftligen eller muntligen yttra sig i saken.

142 §.

Skall beslut enligt 135 § byggnadslagen utfärdas efter anslag, uppsättes meddelande därom på den myndighets anslagstavla, som utfärdat beslutet.

143 §.

Kunna i Mariehamn sakägarna icke enas om placeringen av de i 128 § 1 mom. byggnadslagen nämnda avloppen och ledningarna, beslutar magistraten därom. Detsamma gäller fästen, stöd och andra anordningar, vilka avses i 2 mom. samma paragraf.

Inom landskommuns byggnadsplaneområde bestämmer byggnadsnämnden, om sakägarna icke kunna enas, hur i 1 mom. nämnda avlopp, ledningar, fästen, stöd och andra anordningar skola placeras.

144 §.

Finnes i landskommun under byggnadsnämnden lydande byggnadsinspektör, som avlagt teknikerexamen vid teknisk skolas byggnadsavdelning eller tidigare motsvarande examen eller i annan läroanstalt högre examen på byggnadslinje, och handhar byggnadsinspektören utöver övervakningen av byggandet även byggnadsrådgivning och -handledning, tillkommer kommunen i 132 § byggnadslagen stadgat landskapsbidrag med 50 procent av avlöningen för en byggnadsinspektör, under förutsättning att avlöningen icke bör anses onödigt hög. Till avlöningen räknas i detta fall även utgifter för resekostnader och dagtraktamente, dock högst de kostnader, vilka utgå enligt för tiden gällande bestämmelser angående innehavares av landskapets tjänst eller befattning resekostnadsersättning och dagtraktamente.

Handhar byggnadsinspektör vid sidan av sin befattning andra kommunala uppdrag, skall såsom byggnadsinspektörens avlöning anses en mot arbetet inom byggnadsinspektionen svarande del av hela lönen. Är byggnadsinspektör gemensam för två eller flera kommuner, erlägges landskapsbidrag till varje kommun enligt dess andel i hans avlöning.

Landskapsbidrag skall kommun söka hos landskapsstyrelsen för varje kalenderår före utgången av följande mars månad. Vid ansökningen skall fogas den utredning landskapsstyrelsen finner nödig.

145 §.

Ansökan om bidrag, som avses i 68 och

Mariehamn, den 12 juni 1963.

113 §§ byggnadslagen, skall inlämnas till landskapsstyrelsen inom ett år från det området köpts eller inlösningsförrättning avslutats. Vid ansökningen skall fogas den utredning landskapsstyrelsen finner nödig.

146 §.

I 118 § byggnadslagen avsedd anmälan skall av säljaren skriftligen inlämnas till byggnadsnämnden inom 30 dagar från köpets avslutande. Av anmälan bör framgå dagen för köpet, vem som är köpare och köparens adress, var byggnadstomten är belägen och dess storlek samt huruvida plan för delning av området finnes.

16 kap.

Övergångsstadganden

147 §.

Inom tre år från denna förordnings ikraftträdande skall Mariehamns stad för fastställelse underställa landskapsstyrelsen ny byggnadsordning, vilken är uppgjord med beaktande av bestämmelserna i byggnadslagen och denna förordning.

148 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1964 och genom densamma upphäves landskapsförordningen den 13 november 1957 innefattande byggnadsstadga för Mariehamns stad (34/57).

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman

N:o 41

LANDSKAPSFÖRORDNING

angående ändring av folkskolförordningen för landskapet Åland

Utfärdad, efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande,
den 29 september 1963.

Landskapsstyrelsen har med stöd av 87 § landskapslagen om folkskolväsendet i landskapet Åland (23/58) beslutat, att 4 § 2 mom., 11 § 1 mom., 55 § 1 mom. och 88 § 2 mom. folkskolförordningen för landskapet Åland, utfärdad den 21 juni 1960 (25/60), skola erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Där det med hänsyn till skolskjutsar anses ändamålsenligt må första och andra årsklasserna arbeta fem dagar i veckan, varvid antalet arbetsdagar per läsår i motsvarande grad minskas för dessa klasser.

11 §.

Vid undervisningen skall följas en undervisningsplan, vari skolarbetets allmänna organisation, läroämnen, lärokursen samt läroböcker bestämmas. I anslutning till undervisningsplanen utarbetas varje år en årsplan. Denna skall innehålla uppgifter om skolans arbetstid, i 4 § 2 mom. avsedd särskild arbetstid för första och andra årsklasserna, om sådan förekommer, arbetsordningen för varje klass och varje lärare, arbetsordningen för ungdomens studie- och klubbverksamhet, undervisningsgrupperna, klass-

föreståndarna, i den mån sådana erfordras, samt antalet veckotimmar för varje lärare och timplärare.

55 §.

Då kommuner äro pliktiga att samarbeta beträffande viss angelägenhet inom folkskolväsendet eller frivilligt önska göra det, skall förfaras såsom i landskapslagen om samarbete mellan kommuner stadgas. Folkskolestadga för den gemensamma angelägenheten utarbetas av representanter för vederbörande kommuners folkskolnämnder efter överläggning med folkskolinspektören.

88 §.

Då elev inhämtat folkskolans eller mellanskolans hela lärokurs, utfärdas åt honom avgångsbetyg. Avgångsbetyg undertecknas av klassläraren eller klassföreståndaren samt av skolans föreståndare. I skolans arkiv skall förvaras av skolans föreståndare bestyrkt avskrift av betyget. Folkskolinspektören skall övervaka, att avgångsbetygen utfärdas i fastställd form och med fullständiga uppgifter.

Mariehamn, den 29 september 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman

N:o 42

LANDSKAPSFÖRORDNING

om sysselsättning

Utfärdad, efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande,
den 3 oktober 1963.

Med stöd av 21 § landskapslagen den 12
april 1962 om sysselsättning (6/62) stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §.

Landskapsstyrelsen utfärdar föreskrifter
om vad som med beaktande av sysselsätt-
ningssynpunkter bör iakttas vid planering-
en, igångsättandet och utförandet av arbe-
ten, vilka genom landskapets försorg utföras
med andra medel än för sysselsättningens
tryggande beviljade medel.

2 §.

Har arbetstagare blivit eller föreligger up-
penbar risk för att han skall bli arbetslös,
eller bör det annars med beaktande av sys-
selsättningens tryggande anses ändamålsen-
ligt, må åt arbetstagare på anhållan på land-
skapets bekostnad givas helt eller delvis av-
giftsfri transport till annan ort, där det ut-
retts att han kan erhålla lämpligt arbete,
samt vid behov returtransport.

Åtgärder föranledda av beviljandet av fri
transport, som avses i 1 mom., ombesörjas
av arbetskraftsbyrån och denna underställ-
da arbetskraftsmyndigheter.

2 kap.

Registrering av arbetslösa

3 §.

Sysselsättningsnämnd skall föra register
över i 6 § landskapslagen om sysselsättning
avsedda personer utan arbete.

4 §

Person, som önskar bli intagen i uti 3 §

nämnda register, bör därom inlämna ansö-
kan på fastställd blankett till sysselsättnings-
nämnden i den kommun, där han har sitt
egentliga bo och hemvist. Han skall härvid
förete utredning beträffande yrke, senaste
arbetsplats och orsaken till arbetslösheten
samt, såframt det anses nödvändigt, av re-
gistermyndighet utfärdat ämbetsbetyg och
skattebok.

5 §.

I 6 § 1 mom. landskapslagen om syssel-
sättning avsedd person, som anmält sig till
register, må godkännas för registrering, så-
framt arbete icke, inom sex dagar från det
han anmält sig för att erhålla arbete, kun-
nat anvisas honom.

I registret må dock icke intagas person

1) som är under 17 år eller uppbär folk-
pension eller som på grund av arbetsförhål-
lande erhåller pension eller underhåll;

2) som på grund av sjukdom, kroppsligt
lyte eller annan orsak är oförmögen till ar-
bete;

3) som skyr arbete;

4) som är arbetslös på grund av att han
lämnat sitt arbete utan giltig orsak eller an-
nars genom eget förvållande;

5) som direkt på grund av strejk, lockout
eller annan därmed jämförbar arbetskonflikt
är arbetslös under den tid denna varar;

6) som indirekt på grund av strejk, lock-
out eller annan därmed jämförbar arbets-
konflikt är arbetslös under den tid denna
varar, därest av omständigheterna kan sluta-
as, att avsikten med arbetskonflikten är att
få till stånd förändringar även i hans arbets-
och löneförhållanden;

7) som utan giltigt skäl vägrar att emot-
taga till buds stående, hans arbetsförmåga
motsvarande och annars lämpligt, från strejk,
lockout eller annan därmed jämförbar arbets-
konflikt fritt arbete, för vilket betalas på
orten för sådant arbete gängse lön;

8) som för egen räkning fortgående åt-
njuter socialhjälp;

9) som, med beaktande av hans och med
honom i samma hushåll boende personers
utkomstmöjligheter, uppenbarligen icke är i
behov av genom offentliga åtgärder anord-
nat förvärvsarbete;

10) som i eget eller annans hushåll eller
företag bör anses hava säsongartat arbete,
varav han och de han har att försörja kan
få sin utkomst; eller

11) som är innehavare av bruksdel
med mera än 4 hektar åker, därest icke hans
försörjningsplikt eller andra särskilda orsa-
ker annat påkalla.

6 §.

Person, som godkänts för registrering, är
skyldig att på fastställda tider anmäla sig
hos sysselsättningsnämnden.

7 §.

I register upptagen bör strykas därur:

1) då åt honom anvisats i 5 § 2 mom.
7 punkten avsett arbete;

2) om omständigheterna så förändras, att
han icke mera, enligt vad som är stadgat i
5 §, uppfyller villkoren för registrering; el-
ler

3) om han försummar i 6 § stadgad skyl-
dighet.

8 §.

Person, som med stöd av 5 § 2 mom. 3,
4 eller 7 punkten icke godkänts för regist-
rering eller i motsvarande fall med stöd av
7 § 2 punkten strukits ut registret, må icke
därefter godkännas för registrering förrän
tre månader förflutit sedan han anmälde sig
för registrering eller lämnade sitt arbete el-
ler vägrade emottaga honom anvisat arbete.

Av särskilda skäl må sysselsättningsnämnd
förkorta den i 1 mom. avsedda tiden, likväl
så, att den är minst en månad.

3 kap.

Anvisande av arbete

9 §.

Sysselsättningsnämnden utser bland de för
registrering godkända personerna arbetsta-
gare till i 6 § 1 mom. landskapslagen om
sysselsättning avsedda arbetstillfällen. Där-

est icke särskilda skäl påkalla annat, bör vid
anvisandet av arbete företräde givas dem,
vilkas behov av arbete är störst med be-
aktande av deras försörjningsplikt och deras
möjligheter att på egen lägenhet eller med
andra till buds stående medel eller inkom-
ster livnära sig själv och sin familj.

10 §.

Som sådana arbeten, jämförbara med i 8 §
1 mom. landskapslagen om sysselsättning
nämnda arbeten, vilkas arbetstagare räknas
till kommuns arbetsplaceringsandel, betrak-
tas

1) husbyggnads- samt undersöknings-,
kartläggnings- och mättningsarbeten, som i
terrängen utföras för nybyggnads- samt
grundförbättrings- och reparationsarbeten in-
om jord- och vattenbyggnadsområdet;

2) tekniska inrättningars, även hamnars,
byggnads- och andra dylika arbeten, som
avses i 8 § 1 mom. landskapslagen om sys-
selsättning, jämfört med 2 mom. samma pa-
ragraf, och ovan i 1 punkten;

3) underhålls- och renhållningsarbeten på
gator, vägar i parker och på andra offent-
liga områden, däri medräknade snö- och
sandningsarbeten, likväl icke till de delar,
för vilka kommun kräver ersättning för ar-
betet;

4) ny- och stenröjningsarbeten samt gräv-
ning av avlopp och täckdikning; samt

5) dikning av vattensjuk skogsmark och
andra torrlägningsarbeten, skogssånings-
och planteringsarbeten, brännvedsavverk-
ning, som kommun utför inom sitt område
för sina egna inrättningar, affärsinrättningar
undantagna, samt sådana skogsvårdsarbeten
som rensning av plantbestånd och skogsgall-
ring, där det gängse försäljningsvärdet av
därvid utvunnet virke icke täcker arbets-
kostnaderna, likväl icke, då skogsvårdsar-
betena måste utföras på grund av avverk-
ning.

11 §.

Vid beräkning av kommuns arbetsplac-
eringsandel med stöd av 9 § 3 mom. land-
skapslagen om sysselsättning skola icke de
arbetstagare, vilka under tiden mellan bör-
jen av juni och slutet av augusti befinna
sig på semester, räknas till kommunens ar-
betsplaceringsandel.

12 §.

I landskapets arbeten skola i 6 § 1 mom. landskapslagen om sysselsättning nämnda personer inom ramen för i landskapets budget beviljade anslag i mån av möjlighet beredas arbete i den utsträckning, som med beaktande av arbetstillfällena i kommunala arbeten på förhand prövas nödig för trygghandlet av arbetsmöjligheterna, och sålunda, att personer utan arbete må anvisas till landskapets arbeten samtidigt som till kommunala arbeten.

13 §.

Arbetskraftsbyrån avgör vid behov enligt av landskapsstyrelsen givna anvisningar från vilken kommun och till vilket antal arbetstagare skola placeras vid genom landskapets försorg anordnade arbetsplatser, ävensom på grundvalen av sysselsättningsnämndernas utlåtanden vilka personer, som skola antagas till genom landskapets försorg för bekämpande av arbetslösheten anordnade yrkeskurser.

14 §.

I 6 § 1 mom. landskapslagen om sysselsättning avsedd person må anvisas arbete även inom annan kommuns område.

15 §.

Underlåter kommun att inom utsatt tid erlægga i 11 § landskapslagen om sysselsättning avsedd ersättning, bör kommunen på denna erlægga ränta sex procent räknat från betalningstidens utgång. På motsvarande sätt förfares, därest landskapet underlåter att inom överenskommen tid till kommun erlægga i 12 § landskapslagen om sysselsättning avsedd ersättning.

Mariehamn, den 3 oktober 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman

4 kap.

Förvaltning

16 §.

Finnes i sysselsättningsnämnd ingen kvinnlig ledamot, må kommunens fullmäktige i densamma invälja en kvinnlig sakkunnigledamot jämte ersättare. Den kvinnliga sakkunnigledamoten, som har rätt att deltaga i diskussion men icke i fattandet av beslut, bör beredas tillfälle att närvara vid sammanträde, där ärenden rörande kvinnlig arbetskraft behandlas.

17 §.

Kommun skall till landskapet erlægga sin i 17 § 2 mom. landskapslagen om sysselsättning avsedda andel av sysselsättningsnämnds utgifter inom en månad från det den erhållit redovisning.

Försummar kommun att inom utsatt tid erlægga den i 1 mom. avsedda ersättningen, skall vad i 15 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

18 §.

Kommun skall erlægga i 11 § och i 17 § 2 mom. landskapslagen om sysselsättning avsedda ersättningar till landskapsstyrelsen.

Arbetskraftsbyrån skall, sedan den till kommun sänt betalningsuppmaning angående i 1 mom. avsedda ersättningar, översända förteckning över de ersättningar kommunerna skola erlægga till landskapsstyrelsen, vilken bör ombesörja indrivandet av ersättningarna.

N:o 43

LANDSKAPSFÖRORDNING

om arbetslöshetsersättning

Utfärdad, efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande,
den 3 oktober 1963.

Med stöd av 14 § landskapslagen den 27 mars 1961 om arbetslöshetsersättning (34/61) stadgas:

1 §.

I lagen om arbetslöshetsersättning stadgad ersättning må beviljas person, som enligt gällande stadganden godkänts för intagning i sysselsättningsnämndens register och som icke kan placeras i arbete och därför är i behov av ekonomiskt stöd och som icke är berättigad att erhålla understöd ur arbetslöshetskassa.

Sysselsättningsnämnd har befogenhet att bevilja arbetslöshetsersättning efter det landskapsstyrelsen därtill givit tillstånd.

2 §.

I 8 § landskapslagen om arbetslöshetsersättning avsedd ansökan skall avfattas på av landskapsstyrelsen fastställd blankett.

3 §.

Vid prövning av huruvida sökande till följd av arbetslöshet är i behov av ekonomiskt stöd skall sysselsättningsnämnd beakta den arbetslöses och hans familjs utkomstmöjligheter och ekonomiska ställning.

4 §.

Ansökan om arbetslöshetsersättning bör av sysselsättningsnämnd behandlas inom en vecka efter det den inlämnats till nämnden, eller därest sökanden ännu icke godkänts för intagning i arbetslöshetsregister, inom en vecka efter det han blivit godkänd. Ersätt-

ning beviljas från och med den dag, då sysselsättningsnämnden fattat beslut i saken.

Har fattandet av beslut på grund av orsaker, vilka icke äro beroende av sökanden, fördröjts över en vecka efter det ansökan inlämnats till sysselsättningsnämnden, bestämmer nämnden från vilken dag ersättning beviljas, likväl icke senare än från den sjunde dagen efter det ansökan tidigast hade kunnat godkännas.

Har sysselsättningsnämnds beslut överklagats och ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena prövar riktigt att ändra beslutet, bestämmer det i sitt beslut samtidigt från vilken dag understödet skall erläggas.

Understödet erlägges i efterskott inom en vecka efter den tionde, tjugonde och sista i varje månad.

5 §.

Kommun bör erlägga till landskapsstyrelsen den landskapet tillkommande i 7 § landskapslagen om arbetslöshetsersättning avsedda ersättningen inom två månader efter sysselsättningsårets utgång.

Underlåter kommun erläggandet av i 1 mom. avsedda ersättning inom fastställd tid, bör kommunen på denna erlägga ränta sex procent räknat från betalningstidens utgång.

Arbetskraftsbyrån skall, sedan den till kommun sänt betalningsuppmaning angående i 1 mom. avsedda ersättning, översända förteckning över de ersättningar kommunerna skola erlägga till landskapsstyrelsen, vilken bör ombesörja indrivandet av ersättningarna.

Mariehamn, den 3 oktober 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman

N:o 44

LANDSKAPSFÖRORDNING

om byggnaders brandsäkerhet

Utfärdad, efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande,
den 9 oktober 1963.

Landskapsstyrelsen har, med stöd av 146 § landskapslagen den 22 december 1959 om reglering av byggnadsverksamheten (29/59) beslutat:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §.

Vid uppförande av nybyggnad eller vidtagande av annan byggnadsåtgärd, för vilken erfordras byggnadslov eller tillstånd, lände denna förordning till efterrättelse, såvitt ej annorstädes annat stadgats, eller i stadsplan, byggnadsplan eller byggnadsordning annorlunda bestämts.

2 §.

Byggnad bör uppfylla brandsäkerhetens krav för bevarande av liv och egendom.

3 §.

Beträffande byggnadsvarors och byggnadsdelars brandsäkerhetsklass gäller av ministeriet för inrikesärendena därom utfärdade och i brandklassificeringsmeddelanden publicerade beslut (brandklassificeringsbeslut).

4 §.

De brandtekniska benämningar, som användas i denna förordning och i brandklassificeringsmeddelandena, böra användas även i bestämmelser angående brand- och person- säkerhet.

5 §.

I denna förordning avsedda byggnadsdelar böra motstå vid eldsvåda förorsakade påfrestningar åtminstone under sådan tid, som nedan fordras.

Av eldsvåda förorsakad påfrestning fastställs allmänt på basen av brandbe-

lastningen. Med brandbelastning avses den mängd brännbart material, uttryckt i kilogram per kvadratmeter golvyta, som finnes i byggnad, del därav eller därtill hörande utrymme. Mängden brännbart material uttryckes omvandlad enligt materialets värmevärde till motsvarande mängd vattenfritt trä (kg/m³), varvid träets värmevärde anses vara 4.000 kcal/kg. Vid bestämmande av brandbelastningen tages i beaktande det brännbara material, som ingår i byggnaden jämte i byggnaden befintligt lösöre.

Kraven på byggnads eller dess delars brandsäkerhet fastställas enligt förenämnda grunder på basen av den beräknade brandbelastningen, med beaktande även av byggnadssättet.

6 §.

I praktiken bestämmes brandbelastningens storlek i första hand på basen av byggnaders eller till sådana hörande utrymmens användningssätt, på grund varav de indelas i följande brandbelastningskategorier:

1. Liten brandbelastning, varvid den genomsnittliga brandbelastningen i allmänhet är högst 50 kg/m². Till denna kategori höra i regel bostäder och kontorslokaler, vissa butikslokaler samt läroanstalters lokaler, nöjes- och samlingslokaler, härbärgerings- och förplägnadsrörelser samt sjukvårds-, vård- och straffanstalters lokaler.

2. Medelstor brandbelastning, varvid den genomsnittliga brandbelastningen i allmänhet är större än 50 kg/m² men högst 100 kg/m². Till denna kategori höra i regel butikslokaler samt vissa fabriks- och arbetslokaler.

3. Stor brandbelastning, varvid den genomsnittliga brandbelastningen i allmänhet är större än 100 kg/m². Till denna kategori höra i regel förråds- och fabrikslokaler samt med fabrikslokaler jämförbara arbetslokaler.

Till byggnad hörande lokal, rum eller annat utrymme må anses höra till annan brandbelastningskategori än byggnaden i övrigt. Därvid bör beträffande dessa utrymmen iakttagas för ifrågavarande brandbelastningskategori givna bestämmelser.

Med lokal avses i denna förordning, ifall annat icke särskilt angives, även bostadslägenheter samt bostäder i villor och i andra sådana byggnader.

Nedan angivna byggnader av D- och E-klass tillhöra ovan avsedda kategorier endast i tillämpliga delar.

7 §.

Med brandteknisk sektion i byggnad (sektion) avses i denna förordning sådant delat eller odelat utrymme i byggnad, som begränsas av byggnadsdelar med nedan angiven brandsäkerhet (sektionerande byggnadsdelar). En byggnads olika våningar, källare, vindar, utrymningsvägar och bostäder böra i allmänhet utföras som olika sektioner. Till skilda sektioner böra dessutom vid behov uppdelas utrymmen, vilkas användning är brandtekniskt olika, och jämväl sådana utrymmen, som höra till en större brandbelastningskategori än angränsande utrymmen, eller vars uppdelande i sektioner är nödigt av andra skäl för skyddande av liv och egendom.

Då byggnad består av byggnadsdelar, som huvudsakligen utgöres av brännbart material, eller av material, vars brandhårdighet annars är ringa, tillämpas förenämnda bestämmelser endast vid sammanbyggande och beträffande källare såsom nedan närmare bestämmas samt då behov föreligger att på grund av brandsäkerhetsskäl isolera något utrymme från byggnadens övriga utrymmen.

2 kap.

Byggnadsvaror och byggnadsdelar

8 §.

Till byggnadsvaror använt material indelas enligt i brandklassificeringsmeddelandena fastställda grunder i obrännbart och brännbart, varvid brännbart material ytterligare kan indelas i undergrupper.

9 §.

Byggnadsvaror indelas i klasserna a, b, c och d på följande sätt:

1. Till a-klassen höra byggnadsvaror, vilka ej antändas eller i nämnvärd mån utveckla rök eller brinnande gaser.

2. Till b-klassen höra byggnadsvaror, vilka antändas och brinna så länge de påverkas av utifrån kommande hetta, men icke självständigt kunna brinna eller glöda och endast i ringa grad utveckla rök eller brinnande gaser.

3. Till c-klassen höra byggnadsvaror, vilka antändas och självständigt fortsätta att brinna eller glöda utan inverkan av utifrån kommande hetta eller vilka i dessa omständigheter utveckla rikligt med rök eller brinnande gaser.

4. Till d-klassen höra byggnadsvaror, vilka antändas synnerligen lätt och fortsätta att självständigt brinna, eller vilka kunna utveckla synnerligen rikligt med rök eller brinnande gaser.

10 §.

Väggar, pelare, bjälklag och övriga i det följande nämnda byggnadsdelar klassificeras med avseende å deras brandhårdighetstid i timklasser, såsom i 4 timmars eller högre klass, 2 timmars, 1 timmes, 1/2 timmes, 1/4 timmes eller lägre klass.

Vid klassificering av byggnadsdel utfärdas bestämmelser utöver brandhårdighetstiden vid behov även angående de byggnadsvarors brandtekniska klass, av vilka ifrågavarande byggnadsdel består och jämväl angående övriga faktorer, som inverka på byggnadsdelens brandhårdighet eller brandspridningsegenskaper. På grund härav indelas byggnadsdelar i klasserna a, b, c och d.

1. Byggnadsdel av a-klass bör praktiskt taget helt och hållet bestå av a-klass byggnadsvaror.

2. Byggnadsdel av b-klass bör helt och hållet bestå av åtminstone b-klass byggnadsvaror. Den må dock innehålla även byggnadsvaror av klasserna c och d om dessa äro skyddade eller placerade på sådant sätt, som fastställles i brandklassificeringsmeddelandena.

3. Byggnadsdel av c-klass bör helt och hållet bestå av åtminstone c-klass byggnadsvaror. Den må dock innehålla även d-klass byggnadsvaror, om dessa äro skyddade eller placerade på sådant sätt, som fastställles i brandklassificeringsmeddelandena.

4. Byggnadsdel av d-klass må i sin helhet bestå av d-klass byggnadsvaror.

11 §.

Med beklädnad avses i denna förordning sådant skikt, som bekläder byggnadsdel, men ej har ingått i denna vid byggnadsdelens klassificering. Beklädnader indelas i klasserna a, b, c och d, såsom i 10 § har bestämts angående byggnadsdelar. Vid klassificering av beklädnad bör hänsyn även tas till sättet för dess anbringande samt till de byggnadsvaror, som därvid användas.

Då beklädnad användes i avsikt att förbättra byggnadsdels brandtekniska egenskaper, benämnes den skyddsbeklädnad. Skyddsbeklädnad må användas för att höja byggnadsdels timklass.

Skyddsbeklädnader indelas i klasserna a, b och c samt dessutom enligt deras skyddsförmåga i timklasser, såsom i 10 § stadgats rörande byggnadsdelar.

12 §.

Bestämmelserna i denna förordning beröra i allmänhet ej byggnadsdelars beklädnaders, skyddsbeklädnaders och ej heller i dessa befintliga hålligheters väggars högst 2,5 mm tjocka ytskikt. Golvs ytskikt, som benämnes beläggning, må dock vara högst 5 mm tjockt.

Ytskikt böra dock vara så beskaffade, att de ej sprida brand eller på annat sätt förorsaka fara, om därom särskilt bestämmes i denna förordning eller i brandklassificeringsmeddelande.

Vad i 1 mom. sagts gäller ej yttertak, om vilka stadgas i 22, 23, 24, 25 och 26 §§.

13 §.

Den brandtekniska klassen för byggnadsvaror, vilka ingå i byggnadsdel, och byggnadsdelarnas timklass betecknas med användande av i 9 och 10 §§ fastställda bokstäver och siffror, såsom a2, b1, c1/4. Lägre timklass än 1/4 betecknas med minuter, såsom a10 min., 5 min. Utelämnas bokstaven eller siffran från klassbeteckningen, såsom a, b, c, 2, 1, 1/4, innebär detta att på byggnadsdelen icke ställas andra krav än beteckningen anger.

3 kap.

Eldstäder, rökkanaler och luftkanaler

14 §.

Med eldstad avses i denna förordning till byggnad hörande, för värmealstring avsedd anordning, från vilken de däri uppkomna förbränningsgaserna genom rökkanal ledas ut i det fria.

Angående värmealstrande apparater, vilka icke äro eldstäder, och angående deras isolering må jämväl utfärdas bestämmelser i brandklassificeringsmeddelandena.

15 §.

Eldstad och rökkanal böra uppfylla följande bestämmelser:

1. Varje eldstad bör i allmänhet hava egen rökkanal, vilken bör sträcka sig tillräckligt högt. I brandklassificeringsmeddelandena bestämmes, i vilka fall och på vilka sätt eldstäder må förenas till samma rökkanal.

2. Eldstad och rökkanals väggar böra utföras av sådana a-klass byggnadsvaror, vilka tåla de påfrestningar, som de utsättas för, såsom hetta, rökgasernas frätande inverkan och det slitage och de stötar, som sotningen förorsakar.

3. Eldstad och dess delar samt rökkanals väggar böra isoleras från b-, c- och d-klass byggnadsdelar samt beklädnader och ytskikt av brännbart material på det sätt, som föreskrives i brandklassificeringsmeddelandena.

4. Eldstad och rökkanal böra uppföras så, att värmeutvidgning kan ske utan skadlig inverkan på dem eller på byggnadsdelar, med vilka de stå i fast förbindelse.

5. Eldstads och rökkanals väggar böra vara så beskaffade, att de förbliva täta.

6. Eldstad och rökkanal böra byggas så, att de vid användning ej förorsaka brand- eller explosionsfara.

7. Rökkanaler och rökgångar böra vara lätta att rengöra.

16 §.

Eldstad bör, utöver vad i 15 § är föreskrivet, uppfylla följande bestämmelser:

1. Eldstad bör placeras så, att därav ej förorsakas brandfara.

2. I eldstad befintligt förbränningsrum bör vara försett med lucka samt vid behov med gnistnät och övriga anordningar, som öka

brandsäkerheten. Golvet framför eldstaden bör vid behov skyddas. Öppet förbränningsrum (förbränningsrum utan lucka) är tillåtet i utrymmen, där övervakningen av förbränningsrummet kan anses effektiv.

17 §.

Röckanal bör, utöver vad i 15 § är föreskrivet, uppfylla följande krav:

1. Röckanal bör ledas så lodrätt som möjligt ända upp genom skorstenen.

2. Röckanal bör till storlek och form vara ändamålsenlig. Dess väggar böra vara släta.

Bestämmelserna i denna paragraf och 15 § gälla blott i tillämpliga delar från byggnader avskilda, fristående skorstenar eller delar av skorstenar.

18 §.

Luftkanal bör vara så tät, att rök eller skadliga gaser icke kunna tränga genom dess väggar.

Luftkanaler må förenas endast, då rök eller gaser vid eldsvåda ej kunna tränga genom dem från en sektion till en annan.

Luftkanals väggar böra uppfylla följande krav:

1. Luftkanals väggar jämte inre ytskikt må inom den sektion, som kanalen betjänar, vara av b-klass och i E-klass byggnad av c-klass. Det inre ytskiktet skall i luftkanal, i vilken kan samlas fett eller damm, såsom i imrör från kök eller kokvrå, dock vara av a-klass.

2. Ytterväggarna i fristående luftkanal eller grupp av luftkanaler böra i sådan sektion, som de ej betjäna, vara av a1-klass. Om sektionen tillhör kategorin liten brandbelastning, må de vara av a $\frac{1}{2}$ -klass. Efter att hava passerat genom till a4-klass hänförd sektionerande byggnadsdel eller då de passera sektion, som förorsakar speciell brandfara, böra de dock vara av a2-klass.

3. Väggar i sådan luftkanal, vari samlas rikligt med fett eller damm, såsom väggar i imrör från yrkesmässigt använt kök, böra vara av a-klass och efter det de passerat sektionerande byggnadsdel av a2-klass.

4. I sektioner, som förorsaka speciell brandfara, böra luftkanalers väggar vara av a-klass och utanför sin sektion av a2-klass.

5. I grupp av luftkanaler, med undantag för ovan i 1 punkten nämnda kanaler, böra

inre väggar vara av a-klass. Från olika sektioner ledande kanaler eller kanalgrupper böra dock vara åtskilda från varandra med a $\frac{1}{2}$ -klass väggar.

6. Beträffande gemensamma luftkanaler, som betjäna olika sektioner, bestämmes i brandklassificeringsmeddelanena.

7. Inre ytskikt i luftkanaler, med undantag för i 1 punkten avsedda kanaler, böra vara av a-klass.

19 §.

I brandklassificeringsmeddelandena givna närmare bestämmelser angående eldstäder, rök- och luftkanaler, centralventilationskanaler och andra anordningar böra iakttagas.

4 kap.

Byggnader

20 §.

Byggnader indelas på brandtekniska grunder i klasserna A, B, C, D och E. På villkor, som fastställas av den myndighet, vilken beviljar byggnadslov, må byggnad indelas även i delar, vilka tillhöra olika klasser.

Kan byggnads höjd, placering eller annan omständighet särskilt försvåra räddnings- eller släckningsarbete, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, föreskriva speciella åtgärder för underlättande av sådant arbete.

21 §.

I byggnader och sektioner av A-, B- och C-klass böra bärande, sektionerande och övriga byggnadsdelar uppfylla kraven i denna paragraf, i enlighet med vad därom bestämmes i brandklassificeringsmeddelandena. I byggnader av D- och E-klass skall beträffande sammanbyggande iakttagas, vad i 4 punkten föreskrives.

Brandbelastningskategori
liten medel- stor
stor

1. Bärande väggar och pelare: övr. byggnadsdelar, vilka äro utsatta för belastning från två eller flera våningar a1 a2 a4

	Brandbelastningskategori		
	liten	medel-	stor
11. I byggnader med mer än 4 våningar	a2	a2	a4
12. I källare	a2	a2	a4
2. Bjälklag (botten-, mellan- och vindbjälkslag)	a1	a1	a2
21. Inom sektion	a ^{1/2}	a ^{1/2}	a1
22. Mellan källare	a1	a2	a4
3. Trapplopp och trappplan	a ^{1/2}	a ^{1/2}	a1
31. I brand- o. röksäker utgång	a ^{1/2}	a ^{1/2}	a ^{1/2}
32. Trapplopp och trappplan samt servisplattor o. d. inom sektion (myndighet, som beviljar byggnadslov, utfärdar vid behov bestämmelser.)			
33. Om trapplopp o. -plan utgöra sektionsbe- gränsande byggnadsdel, gälla om dem vad beträffande sektionerande byggnadsdelar bestämts.			
4. Väggar, som skilja sektioner fr. varandra (sektionerande väggar)	a1	a2	a4
41. Sektionerande väggar vid sammanbyggnad	a4	a4	a4
42. Sektionerande väggar vid sammanbyggnad av vind	a2	a2	a2
43. Timklassen för dörrar, fönster o. övriga byggnadsdelar, som skydda mindre öppningar i sektionerande väggar, är i allmänhet hälften av den timklass, som bestämts för väggen.			
Beträffande sektionerande väggar speciellt på vind och i byggnader av D- och			

E-klass jämte byggnadsdelar, som skyddas av öppningar i dessa, bestämmas närmare i brandklassificeringsmeddelandena..

Om brandbelastningen är över 200 kg/m² eller om andra omständigheter det påfordra, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, utfärda tilläggsbestämmelser om byggnadsdelarnas brandsäkerhet enligt i brandklassificeringsmeddelandena fastställda grunder. Likaså må den myndighet, som beviljar byggnadslov, bevilja lättnader från bestämmelserna i denna paragraf, då brandbelastningen utgör högst 25 kg/m² eller då andra omständigheter tillåta det.

Då byggnads eller till sådan hörande sektioners användning ändras så, att den bör hänföras till en större brandbelastningskategori än tidigare, bör byggnadens och byggnadsdelarnas brandhärdighet i motsvarande mån ökas, såvida ej den myndighet, som beviljar byggnadslov, av särskilda skäl tillåter undantag härifrån.

22 §.

Byggnad av A-klass bör utöver vad i 21 § är föreskrivet uppfylla följande fordringar:

1. Ytterväggar böra vara av a-klass. I ytterväggar må dock användas b- och c-klass byggnadsvaror, då dessa på i brandklassificeringsmeddelandena angivet sätt äro så skyddade eller placerade, att brandspridning i dessa är effektivt förhindrad.

2. Taktäckning bör vara sådan, att den ej sprider brand, och bör tillräckligt skydda underliggande b-, c- och d-klass byggnadsdelar mot antändning. Taksprång bör vara så konstruerat, att brandspridning till vinden och till b-, c- och d-klass byggnadsdelar i yttertaket förhindras.

Sträcker sig utrymme i översta våningen till yttertaket, bör det isoleras från yttertaket med sådana byggnadsdelar, som uppfylla, vad i 21 § har föreskrivits om bjälklag.

3. Väggar inom sektion böra vara av a-klass. Dock må med tillstånd av den myndighet, som beviljar byggnadslovet, i väggar mellan delar av a-klass användas även isoleringsskikt av annat slag, såvitt brandspridning är effektivt förhindrad. Bestämmelsen

berör ej garderob- och skåpväggar av mindre betydelse i lägenheter. I källare må mellanväggar i högst 100 m² stora sektioner, som sakna eldstad och äro försedda med rökventilationsöppning, vara av c-klass och förvaringsutrymmenas för bohag väggar till mindre delar av c-klass byggnadsvaror.

4. Bjälklag (botten-, mellan- och vindsbjälklag). Golv, däri medräknat underlagskonstruktioner, må vara av c-klass byggnadsvaror. I fabrikslokaler och förråd samt i källare bör golvet vara av a-klass, från vilken bestämmelse dock den myndighet, som beviljar byggnadslov, må tillåta undantag, såvida brandsäkerheten ej äventyras.

Fyllning och övriga isoleringsskikt böra vara av a-klass. I bjälklag samt i källargolv må dock mellan delar av a-klass finnas även isoleringsskikt av annat slag, såvida brandspridning är effektivt förhindrad.

Vindsbjälkslags överyta bör vara av a-klass, med undantag för oanvänd vind, där den må vara av b-klass eller av c-klass, om den är täckt med skyddsbeklädnad av a¹/₄-klass.

5. Beklädnader böra inom sektionerna vara av a-klass. Såvida brandsäkerheten ej äventyras, kan den myndighet, som beviljar byggnadslovet, tillåta användning av b- eller c-klass beklädnader på i brandklassificeringsmeddelandena bestämda grunder.

I korridorer och dylikt inom sektioner bör dock, med undantag för bostäder, vägg- och takbeklädnader vara av minst b-klass.

6. Om utrymningsvägar bestämmes i 6 kap.

23 §.

Byggnad av B-klass, vars höjd är högst 28 m, bör, utöver vad i 21 § är föreskrivet uppfylla följande krav:

1. Ytterväggar böra vara av a-klass. I ytterväggarna må dock finnas b- och c-klass byggnadsvaror, såvida de i väggkonstruktionen ingående b- och c-klass delarna äro avbrutna vid sektionerande byggnadsdelar och ytterväggens inre och yttre ytor äro av a-klass byggnadsvaror. Huruvida b- och c-klass byggnadsvaror må ingå i ytterväggs inre och yttre ytor, bestämmes i brandklassificeringsmeddelandena.

2. Taktäckning bör vara sådan, att den ej sprider brand, och bör tillräckligt skydda underliggande b-, c- och d-klass byggnadsdelar mot antändning. Taksprång bör vara

så konstruerat, att brandspridning till vinden och till b-, c- och d-klass byggnadsdelar i yttertak förhindras.

Sträcker sig utrymme i översta våningen till yttertak, må till detta anslutet bjälklag, med undantag för utrymningsvägar och schackt, vara av c-klass, såvida bjälklagets undre yta är försedd med a¹/₂-klass skyddsbeklädnad. Bärande delar må vara oskyddade, såvida de äro av c1-klass. Fyllningen bör vara av a-klass och brandspridning i byggnadsdelarna bör vara effektivt förhindrad.

3. Väggar inom sektion böra i lokaler vara av b-klass, varvid regelverk eller annan mindre del av väggen må vara av c-klass byggnadsvaror, såvida dessa på väggens båda sidor äro ändamålsenligt skyddade med a-klass byggnadsvaror. Bestämmelsen gäller ej garderob- och skåpväggar av mindre betydelse.

Huruvida väggar inom sektion må i lokaler vara av c-klass, bestämmes i brandklassificeringsmeddelandena.

I sjukvårds-, vård- och straffanstalters, härbärgerings- och förplägningsrörelsers lokaler, nöjes- och möteslokaler, läroanstalters lokaler samt i fabrikslokaler och förråd böra de inre väggarna dock vara av a-klass, varvid med tillstånd av den myndighet, som beviljar byggnadslov, i väggarna må mellan delar av a-klass användas även isoleringsskikt av andra slag, såvida brandspridning är effektivt förhindrad.

I källare och på vind böra väggar vara av a-klass. I källare må mellanväggar i högst 100 m² stora sektioner utan eldstad dock vara av c-klass, om i sektionen finnes rökventilationsöppning. På vind och i förenämnda högst 100 m² stora källarsektioner må förvaringsutrymmens för bohag och torkrums väggar till mindre delar vara av c-klass byggnadsvaror.

4. Bjälklag (botten-, mellan- och vindsbjälkslag). Golv, däri medräknat underlagskonstruktioner, må vara av c- eller d-klass byggnadsvaror i enlighet med vad i brandklassificeringsmeddelandena bestämmes. I fabrikslokaler och förråd samt i källare bör golvet vara av a-klass, varifrån dock den myndighet, som beviljar byggnadslov, må tillåta undantag, såvida brandsäkerheten ej äventyras.

Fyllning och övriga isoleringsskikt böra vara av a-klass. I bjälklag samt i källargolv

må dock finnas även isoleringsskikt av annat slag, såvida brandspridning är effektivt förhindrad.

Vindsbjälklags överyta bör vara av a-klass, med undantag för oanvänd vind, där den må vara av b-klass eller av c-klass, om den är täckt med skyddsbeklädnad av a¹/₄-klass.

5. Beklädnader böra inom sektionerna vara av b-klass. Såvida brandsäkerheten ej äventyras, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta användning av c- eller d-klass beklädnader på i brandklassificeringsmeddelandena bestämda grunder.

6. Om utrymningsvägar bestämmes i 6 kap.

24 §.

Byggnad av C-klass, vars höjd är högst 14 m och våningsantal högst 4, bör, utöver vad i 21 § är föreskrivet, uppfylla fördringarna i denna paragraf.

1. Ytterväggarna böra praktiskt taget helt och hållet vara av åtminstone b-klass byggnadsvaror, då byggnadens bjälklag icke äro av a-klass. Äro bjälklagen av a-klass, må i ytterväggarna dock användas byggnadsvaror av c- och d-klass, om de enligt vad i brandklassificeringsmeddelandena bestämmes äro skyddade eller placerade så, att brandspridning är effektivt förhindrad.

2. Taktäckning bör vara sådan, att brand ej sprides däri, förorsakande fara. Den bör även tillräckligt skydda underliggande b-, c- och d-klass byggnadsdelar mot antändning. Om taksprång bestämmes i brandklassificeringsmeddelandena.

Sträcker sig utrymme i översta våningen till yttertaket, må till yttertaket anslutet bjälklag, med undantag för utrymningsvägar och schakt vara av c-klass, då bjälklagets undre yta är försedd med b¹/₂-klass skyddsbeklädnad och de övriga bjälklagen äro av a-klass. De bärande konstruktionerna må vara oskyddade, om de äro av c1-klass. Fyllning bör vara av a-klass och brandspridning i byggnadsdelarna bör vara effektivt förhindrad.

3. Väggar inom sektion böra i lokaler vara åtminstone av b-klass, varvid regelverk eller annan mindre del av väggen må vara av c-klass byggnadsvaror. Bestämmelsen berör ej garderob- och skåpväggar av mindre betydelse i lokaler, eller annan, mindre vägg.

Huruvida väggar inom sektion i lokaler må vara av c-klass, bestämmes i brandklassificeringsmeddelandena.

I sjukvårds-, vård- och straffanstalters, härbärgerings- och förplägningsrörelsers lokaler, nöjes- och möteslokaler, läroanstalters lokaler samt i fabrikslokaler och förråd böra de inre väggarna dock vara av a-klass, varvid med tillstånd av den myndighet, som beviljar byggnadslovet, i väggarna må mellan delar av a-klass användas även isoleringsskikt av andra slag, såvida brandspridning är effektivt förhindrad.

I källare och på vind böra väggar inom sektion vara av a-klass. I källare må mellanväggar inom högst 100 m² stora sektioner utan eldstad dock vara c-klass, såvida i sektionen finnes rökventilationsöppning. På vind och i förenämnda högst 100 m² stora källarsektioner må förvaringsutrymmens för bohag och torkrums väggar till mindre delar vara av c-klass byggnadsvaror.

4. Bjälklag, med undantag för vinds- och bottenbjälklag, bjälklag mellan källarvåningar samt bjälklag, som begränsa med eldstad försedda sektioner, må, med avvikelser från bestämmelserna i 21 § i övrigt, förutom med avseende å timklassen, vara av b-klass, varvid dessas bärande delar samt golven jämte underlagskonstruktioner må vara av c-klass byggnadsvaror, såvida bjälklagets undre yta består av a¹/₂-klass skyddsbeklädnad och fyllningen är av åtminstone b-klass. I fabriker och förråd, samt i läro-, sjukvårds-, vård- och straffanstalters byggnader böra alla bjälklag dock vara av a-klass.

Golv, vartill även hänföres dessas underlagskonstruktioner, må vara av c- eller d-klass byggnadsvaror, i enlighet med vad i brandklassificeringsmeddelandena bestämmes. I fabrikslokaler och förråd samt i källare bör golvet vara av a-klass, från vilken bestämmelse dock den myndighet, som beviljar byggnadslov, må tillåta undantag, såvitt ej brandsäkerheten äventyras.

Fyllning och övriga isoleringsskikt böra vara av a-klass. I bjälklag (botten-, mellan- och vindsbjälklag) och källargolv må dock finnas även isoleringsskikt av annat slag, om brandspridning är effektivt förhindrad.

Vindsbjälklags övre yta bör vara av a-klass, med undantag för oanvänd vind, där den må vara av b-klass eller, om den är ändamålsenligt skyddad med a-klass byggnadsvaror, av c-klass.

5. Beklädnader inom sektion böra vara av b-klass. Såvida brandsäkerheten ej äventyras, kan den myndighet, som beviljar bygg-

nadslov, tillåta användning av c- eller d-klass beklädnader på i brandklassificeringsmeddelandena bestämda grunder.

6. Om utrymningsvägar bestämmes i 6 kap.

25 §.

För byggnad av D-klass, som bör uppfylla bestämmelserna i denna paragraf och i tillämpliga delar i 21 §, är höjden högst 7 meter. Av särskild orsak må den myndighet, som beviljar byggnadslov, utanför stadsplane- eller byggnadsplaneområde avvika från bestämmelsen om byggnaders av D-klass höjd för sådana fabriks- och förrådsbyggnaders samt lantbruksbyggnaders vidkommande, i vilka ej finnas bostäder, och för övriga byggnaders vidkommande, såvida dessa äro byggda i en våning.

1. I våningar må väggar, pelare, bjälklag, trapplopp och -plan vara av c-klass, såvida de bärande byggnadsdelarnas samt lokaler och utrymningsvägar begränsande byggnadsdelars inre vägg- och taktytor äro skyddade med åtminstone b¹/₄-klass skyddsbeklädnad och väggytorna inom lokal äro av åtminstone b-klass byggnadsvaror. Därest väggens regelverk, pelare och balkar äro av c1-klass, må dessa vara utan skyddsbeklädnad. Förekommer i byggnadsdelar fyllning, bör den vara av a-klass Brandspridning genom allehanda i byggnadsdelarna befintliga håligheter bör effektivt vara förhindrad. De dörrar, som leda från lokal till utgång och reservutgång, böra vara av c¹/₄-klass.

2. Taktäckning bör vara sådan, att brand ej sprides däri, förorsakande fara. Den bör även tillräckligt skydda underliggande b-, c- och d-klass byggnadsdelar mot antändning.

3. Vindsbjälklags övre yta bör vara ändamålsenligt skyddad.

4. I källare böra bärande väggar och pelare samt sektionerande väggar vara av a1-klass vid liten, och a2-klass vid annan brandbelastning, samt övriga väggar av a-klass, med undantag för mindre förvaringsutrymmens väggar, vilka må vara av c-klass. Dörrar, luckor och fönster i källares sektionerande väggar böra vara av åtminstone 1/2 timmes klass vid liten och 1 timmes klass vid annan brandbelastning.

I envånings bostadsbyggnader må bjälklag över källare göras enligt 1 mom. 1 punkten i denna paragraf, varvid skyddsbeklädnad för med eldstad försedda utrymmens

vikommande dock bör vara av åtminstone a¹/₄-klass. I övriga byggnader bör bjälklag över källare vara av a1-klass vid liten och a2-klass vid annan brandbelastning, varvid dock golv jämte underlagskonstruktion må bestå av c-klass byggnadsvaror.

I källare bör golvet vara av a-klass, varvid dock isoleringsskikt av byggnadsvaror av annat slag äro tillåtna, såvida brandspridning är effektivt förhindrad. I högst 50 m² stort utrymme må golvet vara av c-klass.

Beklädnader böra i källare vara av åtminstone b-klass. I högst 50 m² stort utrymme må de dock vara av c-klass.

26 §.

För byggnad av E-klass, som bör uppfylla bestämmelserna i denna paragraf och i tillämpliga delar i 21 § är byggnadshöjden högst 7 m. Av särskild orsak må den myndighet, som beviljar byggnadslov, utanför stadsplane- eller byggnadsplaneområde avvika från bestämmelsen angående byggnaders av E-klass höjd för sådana fabriks- och förrådsbyggnaders samt lantbruksbyggnaders vidkommande, i vilka ej finnas bostäder, och för övriga byggnaders vidkommande, såvida dessa äro uppförda i en våning.

1. I våningar må väggar, pelare, bjälklag, trapplopp och -plan vara av d-klass.

2. Taktäckning bör vara sådan, att brand ej sprides däri, förorsakande fara. Den bör även tillräckligt skydda underliggande b-, c- och d-klass byggnadsdelar mot antändning. Av särskild orsak kan den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta även annan taktäckning.

3. Golv på vind, som är i användning, bör vara av c-klass.

4. I källare böra bärande väggar och pelare samt sektionerande väggar vara av a¹/₂-klass samt övriga väggar av a-klass, med undantag för mindre förvaringsutrymmens väggar, som må vara av c-klass.

Bjälklag över källare bör vid källarutrymme med eldstad vara av a¹/₂-klass, varvid golvet jämte underlagskonstruktioner och fyllning dock må bestå av d-klass byggnadsvaror. Dörrar, luckor och fönster i källares sektionerande väggar böra vara av åtminstone 1/4 timmes klass.

Beklädnader i källare böra vara av minst b-klass. I högst 50 m² stort utrymme må de dock vara av d-klass. Bestämmelser an-

gående källare i envånings bostadsbyggnad med blott en bostad utfärdas i brandklassificeringsmedeländena.

27 §.

Byggnad eller sektion bör, i enlighet med vad därom i brandklassificeringsmedeländena är bestämt, förses med anordningar, som öka säkerheten och underlätta släckningsarbetet, såsom automatiska alarm- och släckningsanordningar, brandposter, stigarledningar, rökventilationsluckor och -schakt samt byggnadsstegar, takluckor, sotarräcken och takbryggor. Föres byggnad eller sektion med automatiska släckningsanordningar, kan i den utsträckning som i brandklassificeringsmedeländena bestämmes, beviljas även andra lättnader, än de som avses i 31 § 2 mom.

5 kap.

Bestämmelser angående byggnaders användning, arealer och avstånd.

28 §.

Brand- eller explosionsfarliga äro enligt denna förordning lokaler, vari tillverkas, hanteras eller förvaras ämnen eller varor, vilka förorsaka brand- eller explosionsfara.

Utöver vad i 1 mom. är fastställt, indelas lokaler efter användningssätt, beroende på i vilken mån den personliga säkerheten kan äventyras vid eldsvåda, enligt följande:

1. Sjukvårds-, vård- och straffanstalters lokaler, såsom sjukhus, anstalter för psykiskt efterblivna, ålderdomshem, skolhem, alkoholistanstalter, arbetsinrättningar och barnskyddsanstalter samt fängelser och tvångsarbetsanstalter.

2. Härbärgerings- och förplägningsrörelserers lokaler, såsom hotell, resandehem, natthärbärgen, vandrarhem, ferie-, vilo- och rekreationshem samt restauranger, matserveringar och kaféer.

3. Nöjes- och samlingslokaler, såsom teatrar, biografteatrar, kyrkor och församlings-salar, klubb- och föreningslokaler, idrottsutrymmen, muséer samt utställnings- och därmed jämförbara lokaler.

4. Undervisningsanstalters lokaler, såsom skolor, internatskolor och därmed jämförbara lokaler.

5. Fabrikslokaler och därmed jämförbara arbetslokaler samt lagerutrymmen.

6. Småindustrilokaler av högst 300 m² storlek.

7. Varuhus och andra större butikslokaler.

8. Kontorslokaler över 300 m² och butikslokaler samt vissa hantverkslokaler.

9. Bostäder och högst 300 m² stora kontorslokaler samt till bostäder hörande ekonomibyggnader.

10. Lokaler och utrymmen, som betjäna lantbruket, såsom djurstall, sädestorakar, tröskhus, lador och övriga förrådsbyggnader.

11. Lokaler i speciell användning, som icke höra till förenämnda grupper.

I brandklassificeringsmedeländena må utfärdas närmare bestämmelser om ovan avsedda lokalindelning.

Ovannämnda indelning berör tillfälliga byggnader blott i tillämpliga delar.

29 §.

Till sin användning olika sektioner må stå i förbindelse med varandra blott om brandsäkerheten ej äventyras. Fabrikslokaler och förråd må dock ej stå i förbindelse med sjukvårds-, vård- och straffanstalters samt härbärgerings- och förplägningsrörelserers lokaler, med undantag för matserverings- och därmed jämförbara utrymmen avsedda för eget bruk eller egen personal och ej heller med läroanstalters lokaler.

I byggnad, som är avsedd för nöjes- och samlingslokaler, fabrik eller förråd, småindustri eller varuhus, må finnas bostäder blott för den personal, vars ständiga närvaro är nödvändig, samt kontors-, matserverings- och därmed jämförbara utrymmen endast i skild sektion, såvida icke den myndighet, som beviljar byggnadslov, medger undantag härifrån. I byggnad, i vilken finnas lokaler för brand- eller explosionsfarlig verksamhet, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta ovan avsedda lokaler blott av särskilda skäl.

Förbindelseväg inom byggnad från bostäder, från läroanstalts, härbärgerings- och förplägningsrörelserers lokaler samt från sjukvårds-, vård- och straffanstalts lokaler till källarutrymmen må finnas, endast därest dessa betjäna lokalerna ifråga. Av särskild orsak må myndighet, som beviljar byggnadslov, medge undantag härifrån.

I bostadsbyggnader må på vind inrymmas blott för torkning av tvätt och förvaring av bohag avsedda utrymmen. I övriga byggnader är användning av vind förbjuden. Vad

i detta moment stadgats gäller ej på vind annars tillåtna utrymmen, såvida de uppfylla de krav, som uppställts för sektionen.

30 §.

I tvåvåningshus av D-klass må i andra våningen finnas andra lokaler än bostäder, endast ifall under dem befintliga utrymmen höra till samma lokal eller äro ur brandsäkerhetssynpunkt till sitt användningssätt likvärdiga. Utrymmen, avsedda för patienter och interner i sjukvårds-, vård- och straffanstalter må i D-klass byggnad i allmänhet placeras blott i första våningen. Fabriks- och lagerutrymmen tillåtas i D-klass byggnad, endast då den består av en våning.

I första våningen i en tvåvåningsbyggnad av E-klass må inrymmas förutom bostäder även kontors- och butikslokaler samt ur brandsäkerhetssynpunkt med dessa jämförbara utrymmen. I andra våningen må placeras endast bostadslokaler och därmed jämförbara utrymmen, dock så, att därest i första våningen finnas butiks- eller kontorslokaler, må i andra våningen finnas bostäder endast för dessas eller för fastighetens skötsel erforderlig personal. Byggnad av E-klass, som inrymmer fabrikslokaler och lager samt läroanstalters utrymmen, må bestå av blott en våning. För sjukvårds-, vård- och straffanstalter avsedda, i 1 mom. nämnda utrymmen må ej inrymmas i byggnader av E-klass.

31 §.

Arealen av sektion i A-, B- och C-klass byggnader må vara högst 600 m².

För ses sektion med automatiska alarm-, släcknings- eller motsvarande anordningar, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, avvika från 1 mom. samt från övriga bestämmelser rörande areal i detta beslut.

Såvida av sektionens användning, byggnadssätt eller placering ej förorsakas speciell brandfara och personsäkerheten ej heller äventyras, må sektion med tillstånd av den myndighet, som beviljar byggnadslov, göras större än vad i 1 mom. är fastställt utan i 2 mom. avsedda tilläggsvillkor.

Sammanlagda våningsytan i tvåvåningshus av D-klass må vara högst 600 m² och i tvåvåningshus av E-klass högst 300 m². Våningsytan i envåningshus av D-klass må vara högst 900 m² och i envåningshus av E-

klass högst 450 m². Dessutom må den myndighet, som beviljar byggnadslov, i fall, som avses i 2 och 3 mom., tillåta uppförande av byggnad av D-klass, envånings fabriks- eller lagerbyggnad av E-klass, lantbruksbyggnad eller tillfällig byggnad samt på synnerliga skäl även byggnad av annat slag med större våningsyta än vad ovan i detta moment är fastställt.

Stå olika våningar i byggnad i öppen förbindelse med varandra eller med källare eller äro dessa icke skilda från varandra med sektionerande byggnadsdelar, bilda de en sektion, vars areal utgör sammanlagda arealen av till densamma hörande utrymmen.

32 §.

Beträffande avstånd mellan byggnader gäller vad därom särskilt stadgats eller i stadsplan, byggnadsplan eller byggnadsordning fastställt.

Vid beviljande av lov för uppförande av tillfällig byggnad bör den myndighet, som beviljar byggnadslov, övervaka, att byggnaden för förebyggande av brandfara placeras tillräckligt långt från övriga byggnader. Detsamma gäller, då byggnadslov beviljas för uppförande av annan byggnad utanför stadsplaneområde.

Då byggnader sammanbyggas, böra de avskiljas från varandra med sektionerande väggar, såsom därom föreskrives i 21 §. Av särskilda skäl må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta undantag härifrån, såvida i 31 § avsedda arealers maximistorlek ej överskrides.

6. kap.

Utrymningsvägar

33 §.

Med utrymningsväg avses i denna förordning utgång, reservutgång och i speciella fall nödutrymningsväg.

Med reservutgång avses till markytan ledande förbindelseväg, som huvudsakligen är avsedd för utrymning och som må vara svårare att använda än utgång. Förutom utgångar böra i byggnad finnas reservutgångar, därest dessa anses behövliga på grund av lokals eller rums användning, art eller form, eller på grund av utgångs placering.

Med nödutrymningsväg avses till det fria ledande förbindelseväg, som är svårare att använda än utgång eller reservutgång, såsom fönster- och annan sådan öppning, vid behov i förbindelse med stegar och därmed jämförbara byggnadsdelar och anordningar.

Hiss eller annan motsvarande anordning anses ej som utrymningsväg.

34 §.

Brand- och röksäker är utgång eller reservutgång, som uppfyller de fordringar, som fastställts för sektion, och som är så isolerad från byggnadens övriga utrymmen, att vid eldsvåda uppkommen rök och besvärande gaser ej kunna hindra dess användning.

Brandsäker är utgång eller reservutgång, som uppfyller fordringarna för sektion och som därutöver är försedd med rökventilationsöppning för avlägsnande av vid eldsvåda uppkommen rök och besvärande gaser.

Öppen är utgång eller reservutgång, som icke är avskild från byggnadens övriga utrymmen på sätt, som fastställts för sektion. Som öppen utgång anses även utgång i byggnad av D- eller E-klass, som är åtskild från byggnads övriga utrymmen med c- eller d-klass byggnadsdelar.

35 §.

Från varje sektion eller lokal bör finnas tillträde till åtminstone en utgång.

Om endast en utgång finnes, må ej i byggnad av A-, B- eller C-klass, med undantag för stora odelade utrymmen, vägen från någon plats till utgången vara längre än 20 m och i byggnad av D- eller E-klass icke längre än 15 m. Såvida tillträde finnes till åtminstone två ändamålsenligt placerade utgångar, må motsvarande väg i byggnad av A-, B- eller C-klass vara högst 40 m och i byggnad av D- eller E-klass högst 30 m. Ifall i byggnad av D- eller E-klass tillträde i allmänhet är tillåtet endast till en utgång, bör från varje lokal dessutom finnas tillgång till reservutgång eller nödutrymningsväg.

I brand- eller explosionsfarliga utrymmen eller utrymmen, i vilka den personliga säkerheten eljest kan äventyras, må i 2 mom. avsedda avstånd vara högst 10 m då endast en utgång finnes och i andra fall högst 20 m.

I 2 och 3 mom. avsedda avstånd gälla för

öppna utgångar i byggnader av A-, B- eller C-klass i den utsträckning, som fastställs i brandklassificeringsmeddelandena.

Av särskild orsak må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta undantag från bestämmelserna i 2 och 3 mom. samt tillåta, att utgång i fall, som avses i 33 § 2 mom., ersättes med reservutgång.

36 §.

I A-klass byggnad bör i 35 § 1 mom. avsedd utgång vara brand- och röksäker, om byggnaden är över 28 m hög. I övriga byggnader av A-klass samt i byggnader av B- eller C-klass bör nämnda utgång vara brandsäker.

I byggnad av A-, B- eller C-klass må inom samma sektion finnas öppen utgång mellan två våningar och en källare, såvida från sektionen finnas tillräckligt många ändamålsenligt placerade utgångar och nödutrymningsvägar. Av särskild orsak må den myndighet, som beviljar byggnadslov, även tillåta öppen utgång mellan flera våningar och flera källare.

37 §.

I brand- och röksäker ävensom i brandsäker utgång eller reservutgång må ej finnas byggnadsdelar, som äro gjorda av brännbart material fränsett mindre undantag, såsom dörrar och ledstänger samt i brandsäker utgång dessutom hisskorg. Ytskikt må ej vara så beskaffat, att det kan sprida brand eller på annat sätt förorsaka fara. I brandsäker utgång eller reservutgång må dock tillåtas golvbeläggning av c- eller d-klass.

I övriga än ovan avsedda utgångar må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta, att en del av beklädnaden på väggar och tak eller trapploppens och -planens undre ytor utföres i c-klass.

38 §.

Från i 28 § 2 mom. 1—8 punkterna avsedda lokaler böra i allmänhet leda åtminstone två separata, ändamålsenligt placerade utgångar, av vilka åtminstone en bör vara sådan, att till densamma ej finnes förbindelse från andra än till sin användning likvärdiga lokaler. Äro ovan avsedda lokaler jämförelsevis små, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta att den ena utgången ersättes med reservutgång eller nödutrymningsväg.

I byggnad, vari huvudsakligen finnas bostäder, må utgång från sådana ej stå i förbindelse med lokaler i annat bruk, med undantag för högst 300 m² stora kontorslokaler. Såvitt brandsäkerheten ej äventyras, må den myndighet, som beviljar byggnadslov, tillåta avvikelser härifrån.

39 §.

I byggnader av A-, B- eller C-klass bör från källare ledande utgång skiljas från utrymningsväg, som leder från våningar, på sätt som föreskrivits för sektionerande byggnadsdelar. Utgångar från källare böra så anordnas, att från varje del av källaren finnes utgång direkt till det fria, såvida ej den myndighet, som beviljar byggnadslov, av särskild orsak beviljar undantag härifrån.

Beträffande utrymningsväg gäller, utöver vad i denna förordning och i brandklassificeringsmeddelandena är bestämt, även vad om dem särskilt är stadgat eller fastställt.

7 kap.

Övergångsbestämmelser

40 §.

Brandsäkerhetsklasserna i denna förordning motsvara i ministeriets för inrikesärendena den 6 februari 1936 utfärdade beslut (FFS 81/36) angivna klasser på följande sätt, dock med beaktande av vad i brandklassi-

ficeringsmeddelandena är fastställt beträffande den inbördes motsvarigheten mellan byggnadsdelars brandsäkerhetsklasser:

A-klass byggnad motsvarar tidigare A-klass byggnad;

B- och C-klass byggnader motsvara tidigare B-klass byggnader; samt

E-klass byggnad tidigare C- samt D I- och D II-klass byggnader.

D-klass byggnad jämlikt denna förordning saknar motsvarighet i ovannämnda beslut.

Tidigare D III-klass byggnad motsvaras i denna förordning, beroende på stadsplane- och byggnadsplanebestämmelserna samt övriga omständigheter av A-, B-, C-, D- eller E-klass byggnader på villkor, som fastställas av den myndighet, som beviljar byggnadslov.

41 §.

Beträffande bestämmelser rörande konstruktiv brandsäkerhet i före denna förordnings ikraftträdande fastställd stadsplan, byggnadsplan eller byggnadsordning, bör iakttas, vad i 40 § och i brandklassificeringsmeddelandena är bestämt.

Vid beviljande av i 1 § avsett byggnadslov eller tillstånd beträffande före utgången av år 1963 färdigbliven byggnad, har den myndighet, som beviljar byggnadslov, rätt att av särskild orsak bevilja undantag från bestämmelserna i denna förordning. Sådan lättnad må dock ej beviljas för på- eller tillbyggnad.

Mariehamn, den 9 oktober 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman

fan-
bygg-

A-

tidi-

och

ning
ut.

as i

ane-

öv-

eller

stäl-

bygg-

kon-

ord-

plan,

bör

office-

rads-

ngen

den

rätt

från

sådan

: till-

Nr 40-44 utgiven från tryckeriet den 28 febr. 1964.
MARIEHAMN 1964 ÅLANDS TIDNINGSTRYCKERI AB